

Naročnina

Dnevna izdaja

za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 jutro
razen ponedeljka
in dneva po preizku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnišva št. 2325

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 »Cekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Mladina v sprevodih

Nekdo je nekoč odkril, da je uspeh vsakega sprevoda zagotovljen, če se ga udeležijo šolska mladina. Račun je vsaj glede zunanega uspeha sprevoda točen, kajti šolske mladine je vedno v Ljubljani več tisočev. Tako je nastala že skoraj navada, da se mora šolska mladina udeleževati vsakega več ali manj važnega sprevoda. Zato se nam zdi umestno, da spregovorimo o udeležbi mladine v sprevodih par resnih in načelnih besed.

Brez dvoma je, da je v interesu nacionalne vzgoje, če se tudi mladina udeležijo velikih in pomembnih narodnih svečanosti. Če bi n. pr. pri proslavi 120-letnice Ilirije oživljene manjkala mladina, bi bila to odkrita napaka. Vendar pa je med udeležbo in udeležbo razlika. Po našem mnenju mora mladina pri takih prilikah biti priča najpomembnejših dogodkov. Ne v sprevodu, da drugi gledajo mladino, pač pa okoli Ilirskega stebra, da gleda mladina druge, je pravo mesto za mladino. Lepota ilirskih svečanosti bi se morda baš mladini najgloblje utisnila v spomin, da bi iz njenega pripovedovanja bila še nerodjena generacija deležna nacionalnega ognja, ki je bil v teh prireditvah. Iz istega vzroka je tudi potrebno, da bi vsa šolska mladina obiskala ilirsko razstavo, da bi čim bolj razumela duh onega časa in stremiljenosti onih velikih mož, ki so pred 120 leti ustvarili slovensko šolstvo.

Sprevod po ulicah je javna manifestacija in zato se naj praviloma udeležijo take manifestacije le tisti, ki ima že pravico, da javno manifestira. Da imajo to pravico že akademiki in vsi, ki imajo učno dobo za seboj, je jasno. Udeležba deset- do štirinajstletne šolske mladine pa le prepogosto vzame manifestaciji resnost in upliva lahko tudi kvarno na mladino. Da pa ne bo nobenega nesporedja, omenjamo takoj, da se naše besede ne nanašajo na nedeljski sprevod, temveč da so napisane na splošno in načelno.

Če pa se že udeležijo mladina sprevoda, potem je treba, da se ga udeležijo na način, da je vsak gledalec v sprevodu korakajoče mladine vesel. Zdravje, sila in mlada moč morajo puh-teti iz sprevoda mladine in kadar koraka ta, mora vse čutiti, da je na pohodu mladina, ki si bo znala osvojiti svoje mesto. Le prepogosto pa vidimo, da naša mladina ne zna več niti korakati. Hoditi bi morala še bolje od vojakov, a dostikrat se vidijo sami drsajoči koraki, sključeni hrbiti, vrhu vsega pa še polno zlobudranja. Skoraj včasih izgleda, ko da se mladina sploh ne zaveda, za kaj manifestira, za kaj se udeležijo sprevoda.

In vendar goji današnja mladina sport, kakor še nobena preje. A preje je mladina korakala z zanosom, danes pa brez njega. Je to velika krivda sportnih društev, ki niso znala dati mladini prave sportne vzgoje. Ta bi vendar morala dati mladini resnost, čut odgovornosti in zavest skupnosti. In samoposebi se razume, da bi morala dobro vzgojena sportna mladina naravnost blesteti po svojem brezhibnem korakanju. Vsak javen nastop se mora izvršiti disciplinirano in ni bolj žalostnega pogleda, kakor pogled na množico, ki je brez discipline in brez znanja. Telovadna društva so včasih naučila mladino korakati, danes je ta naloga v veliki meri prešla na sportna društva, ki se naj te naloge zavedajo. Ni zadosti, če zna kdo brčati žogo, temveč treba je, da je pravi sportnik, ki se ravna po sportnih načelih ob vsaki priliki.

Vedno je nevarno, kadar gre mladina na ulico, ker le prevelika je nevarnost, da si pri svoji poulični maniri, ki so za mladino strup. Zato je potrebno, da je vsak javen nastop mladine discipliniran, ker disciplina je najboljša obramba mladine.

Že celo pa bi bilo napačno, če bi se kdaj poskušalo uporabljati mladino kot štafazo. Mnogo predobra in mnogo predragocena za narod je mladina, da bi smela kdaj postati mladina štafaza. Kdor sam nima sile za javen sprevod, naj tega opusti, ne pa da bi ga reševala mladina. Saj itak ne bi škodovalo, če bi se tudi pri nas udomačila tehnika prirejanja sprevodov in da bi tudi pri nas spoznali, da je čas za šablonske sprevode minil in da morajo sedaj tudi prireditelji sprevodov postati dobri aranžerji.

Radi pa priznamo, da je ob posebnih trenutkih, ki pa nikakor niso pogosti, umestno, da manifestira tudi mladina. Ali ob takih prilikah je treba dvakrat več delati, da pride sprevod mladine do veljave, ker je treba tudi s tem povdariti izrednost, da manifestira celo šolska mladina.

Napisali smo te vrstice v želji, da se mlada in lepa sila naše mladine uporablja samo tako.

Pomembne izjave angl. poslanca

Naš kralj bo prebrodil vse težave — Balkan mora svoja vprašanja sam rešiti — Jugoslavija je za mir

Zagreb, 15. oktobra. (AA) Z belgrajskim brzovlakom je danes prispel v Zagreb gosp. R. Smith, narodni poslanec angleškega parlamenta, član angleške delavske stranke in član angleške parlamentarne delegacije, ki je sodelovala na kongresu za mir v Atenah. Gosp. Smith se je nastanil v hotelu »Esplanade«. Tekom dopoldneva je obiskal velikega župana zagrebske oblasti dr. Milovana Zoričiča, nato pa si je ogledal razne ustanove v Zagrebu. Predvsem se je zanimal za delovanje Okrožnega urada za zavarovanje delavcev ter za razmere, v katerih živi naše delavstvo. Tekom popoldneva se je g. Smith seznanil z različnimi delavskimi zdravstvenimi ustanovami, nakar se bo prihodnje dni vrnil naravnost v Anglijo.

Casnikarjem je Smith med drugim izjavil: »Kakor vam je znano, sem bil v Atenah ter tam prisostvoval 27. mednarodni mirovni konferenci, ki dela v duhu mednarodnega urada za mir v Zenevi. To je bilo prvič, da se je ta kongres vršil na Balkanu. To dejstvo me zelo veseli, kakor sem tudi vzradoščen radi dejstva, da sem se mogel spoznati z delegati balkanskih držav. Posebno poudarjam, da so se zastopniki balkanskih držav zedinili v resoluciji, da bodo z vsemi možnimi delovali v pravcu osnovanja balkanske federacije. Delegati so uvideli potrebo sodelovanja balkanskih držav za povzdigo ekonomskega, socialnega in kulturnega življenja njihovih narodov. Povedal sem že svoječasno in ponavljam, da se v Londonu često govori o balkanskem dinamičnem sodu, ki ogroža evropski mir. Danes se vidi, da delajo evropske države iskreno na svetovnem miru. Po mojem mnenju bi bilo potrebno, da se delegati teh držav zberejo vsako leto na skupne kongrese. Svečeniki, profesorji, intelektualci itd. bi morali

imeti vsako leto skupne sestanke. Sestankom profesionalcev bi moral slediti sestanek ministrov in parlamentarcev balkanskih držav. Balkanski narodi imajo nalogo, da sami ureajo svoja vprašanja. Urejeni odnosi med balkanskimi državami je važna etapa v splošni mirovni evropski politiki.

V tem pogledu me veseli, da sem mogel v Jugoslaviji spoznati ljudi, ki v tem pravcu delajo. Veseli me, da je pri vas dosti mož patriotskega mišljenja in ki uvidevajo, da najbolje delajo za svojo državo in narod, ako vodijo splošno in balkansko mirovno politiko.

Mi kot Angleži, kot demokrati, smo navajeni na demokratizem, toda mi nismo teoretiki, nam ni merodajna le teorija, temveč praksa in stvarno delo. Za našo orientacijo je odločilno le to, kar se dela. Uvidel sem, da im vaša kralj zelo težaven položaj, ali vem tudi, da bo on vse težave prebrodil in da bo obdržal svoje obljube, ki jih je dal 6. januarja. Imenovanje novih banov v Jugoslaviji je dokaz, da dela vaš kralj zmiselno na reorganizaciji vse države. Ta njegov korak je važen za razvoj kontinuitete v zmislu evropske demokracije, korak, ki do sedaj ni bil mogoč. Nas Angleže veseli miroljubna politika Jugoslavije, politika, ki jo tako spretno vodi naš vladar, politika, ki ne pride v dobro le jugoslovanskemu narodu ali Balkanu, temveč vsej Evropi.

Pripominjamo, da je Smith član spodnje zbornice v Londonu in da se zelo mnogo bavi z vprašanjem mednarodnega miru in za zedinjenje. Njegova knjiga »Splošna razorožitev in vojna« je vzbudila veliko zanimanje na vsem svetu. Sedaj je glavni tajnik nacionalne lige proti vojni. Angleška vlada ga je izbrala tudi za tajnika zunanjega ministristva.

Poljska - priznana kot velesila

Varšava, 15. okt. (Tel. »Slov.«) S poljske in angleške strani se javlja obenem, da sta se obe vladi zedinili, da svoji poslanstvu v Londonu in Varšavi izpremenita v veleposlaništvu, ker je angleški kralj na to že pristal. V Varšavi vlada radi tega veliko zadovoljstvo.

stvo, ker se v tem vidi znak priznanja Poljske kot velesile, posebno ker so tudi Francija, Italija in Združene države že priznale poljsko veleposlaništvo. — Ne potrjuje se vest, da bo šel kot prvi poljski veleposlanik v Anglijo zunanji minister Zaleski.

Woldemaras prevzame zopet vlado?

Demisiji Tubelisa sledi demisija litovske vlade

Kovno, 15. okt. (Tel. »Slov.«) Še le pred kratkim imenovano ministristvo Tubelisa je neposredno pred odstopom. Danes je bil pri-siljen k demisiji notranji minister Musteikis ter vlada v političnih krogih prepričanje, da ne bo treba dolgo čakati na demisijo vsega kabineta. Gonilna sila sedanjih zakulisnih dogodkov so zveze častnikov, ki so intervenirale pri državnem predsedniku Smetoni radi pre-

ganjanja Woldemarasovih pristašev, katero je uvedel notranji minister. Voditelj nacionalistične organizacije »Železni volk« Sliesoraitis je izjavil Vašemu dopisniku, da bo po izstopu Musteikisa uničen strup, ki je bil sedaj v vladi. Cilj organizacije pa je, Woldemarasa zopet poklicati na čelo vlade in da je tudi Woldemaras pripravljen, zopet prevzeti predsedništvo vlade.

Kraljica Marija in regentski svet

Bukarešt, 15. okt. (Tel. »Slov.«) »Univer-sul« poroča, da je vlada takoj po smrti regenta Buzdugana indirektno predlagala kraljici-vdovi Mariji, da bo stavila predlog, da pride namesto princa Nikolaja v regentski svet kraljice-vdove. List objavlja sedaj zanimive izjave kraljice-vdove Marije, ki je rekla: »Ni misliti na to, da bi sedaj hotela zamenjati svojega sina v regentskem svetu, še manj pa na to, da bi ta zamenjava mogla biti predmet kake kupčije. Kraljevska rodbina ne stremi po nikakih časteh ali privilegijih. Če smatra katere vlada, da je nevarno, če kraljevska rodbina dominira v regentskem svetu, se pravi to, da ima ta vlada sama stremiljenje, vladati in vplivati na regentstvo. Ne dvomim, da bi moj sin in jaz, če bi oba prišla v regentstvo, to regentstvo samo ojačila in dvignila njegov ugled. Moj sin Nikolaj in jaz delava vedno skupaj. Midva ne bi mogla delati drug proti drugemu, ker oba skupno varujeva prestiž krone. Mislim, da nihče ne more smatrati, da bi hotela jaz biti ujetnica kogarkoli, ker regentstvo ne more biti nikako politično orodje. Če bi bila jaz izvoljena v regentski svet poleg princa Ni-

kolaja, bi bilo to samo koristno. Če bo Vse-mogočni dopustil, da bom še na svetu, ko bo mladi kralj zasedel prestol, potem bi res lahko rekla, da se lahko odpočijem, ker stoji poleg mladeniča 18 let moj sin Nikolaj, da mu pomaga s svojim svetom in delom. Z materjo kraljico Marijo ne more biti nobene kupčije. Mojega sina ne bo mogoče pridobiti niti z obljubami niti s častmi, najmanj pa z zvišanjem njegove civilne liste. Če bi jaz to sprejela, bi se odrekla častem svoje rodbine.

Bukarešt, 15. okt. (Tel. »Slov.«) Današnje objave »Univer-sul« o izjavah kraljice-vdove Marije so povzročile veliko senzacijo. »Ade-verul« doznava iz uradnih krogov, da bo ministriški predsednik Maniu stopil v stike z ministrom kraljevske hiše Hiottom, da dožene, ali je intervju avtentičen.

Upravitelj »Slovaka« aretiran

Praga, 15. okt. (Tel. »Slov.«) V Bratislavi je bil aretiran upravni šef »Slovaka« Ivan Farkač radi domnevanega poskusa, da preskrbi alibi za 20. avgust 1923, ko je dr. Tusa na Dunaju najel stanovanje. Trdi se, da je Farkač v tujski knjigi hotela na Schneebergu namesto svojega imena navedel dr. Tukovo ime.

Kulturni svet za puljske obtožence

Mednarodni protifašistovski odbor v Parizu — Berlinu objavlja danes v svetovnem tisku ta proces:

Službeni italijanski tisk napoveduje, da bosta štirinajsti in petnajsti oktober »velika dneva« fašistovskega izrednega sodišča. Ta dva dni se vrši v Pulju razprava proti petim istrskim delavcem, ki so obtoženi zaradi »napada na življenje države«. § 1. fašistovskega izjemnega zakona določa za ta zločin smrtno kazen. Pa tudi vse zunanje priprave za razpravo nedvomno dokazujejo, da bo izjemno sodišče izreklo smrtno obsodbo. Fašistovski tisk objavlja cele članke, v katerih zahteva ustrelitev obtoženih, izredno sodišče pa, ki ima svoj stalni sedež v Rimu, se je preselil za to razpravo v Rim. Dosedaj se je samo ena razprava vršila pred izrednim sodiščem izven Rima, ko je bil obsojen delavec Della Maggiora v Livornu na smrt.

Obtožnica, na podlagi katere bo teh pet delavcev obsojenih na smrt, predstavlja s pravnega stališča najinfamnejšo konstrukcijo, ki se more zamisliti. 24. marca 1929, na dan plebiscita (to je volitev v fašistični parlament) — pravi obtožnica — je prišlo v dveh istrskih mestih, v Monte Camusu in Stanzialungu do streljanja na skupine volivcev, ki so šle na volišča, in to iz bližnjih gozdov. Pri tem sta bila ranjena dva volivca, od katerih je eden pozneje podlegel ranam. »Istočasno obeh napadov — pravi obtožnica — in delikatna politična situacija, v katerih sta se izvršila, so izzvali takoj sumnje, da se morajo krivci nahajati med slovenskimi elementi, ki jih podpihujejo emisarij nacionalističnih elementov onstran meje.« Na podlagi te sumnje (!) je bilo v naslednjih tednih aretiranih pet delavcev, ki bi morali biti sedaj obsojeni na smrt! »Ne sme se dvomiti — nadaljuje obtožnica — da napad na življenje volivcev v času, ko gredo v volivni lokal, da oddajo svoje glasove za fašistični režim, pomeni napad na državo in se radi tega kaznuje s smrtjo.«

Namen te odvratne krvave komedije pred fašistovskim izrednim sodiščem je jasni cilj tega nezaslišanega procesa z umorom petih italijanskih in slovenskih delavcev (imenujejo se Dušan Ladavec, Lujo Ladavec, Vladimir Gortan, Vitale Gortan in Viktor Bačar) naj se preplaši in zastraši slovensko prebivalstvo Istre. Obenem pomeni ta proces težko izživljeno sosedne Jugoslavije. Dejstvo, da se vrši proces v Pulju, samo še povečuje izzivalni pomen procesa.

Pet nedolžnih žrtev bojevitiga fašističnega zločina je treba poskusiti rešiti še v zadnjem trenutku. Tudi jih je mogoče rešiti, ako javnost inozemstva močno dvigne svoj glas proti temu novemu zločinu. Zato pa je treba hitro delati! Ker smrtna obsodba se ima izreči v tork, 15. oktobra, izvršiti pa se ima v roku 12 ur! Obrčamo se na vse organizacije, posameznike in na protifašistični tisk z nujno prošnjo, da takoj, še ta trenutek, storijo vse, kar je v njihovi moči za rešitev nedolžne petorice.

Protestirajte pri inozemskih zastopništvih italijanske vlade, osebno, brezovno, s pošiljanjem delegacij, protestirajte na zborovanjih, v podjetjih, v parlamentih, v tisku!

Zahtevajte, da se izvršitev smrtnih kazni na noben način ne izvrši in da pridejo obtoženci pred redno sodišče, kjer bodo imeli možnost, da se branijo.

Vihar protesta more še v zadnjem hipu rešiti nedolžne žrtve. Toda treba je v resnici protestirati, in še sedaj, takoj v vsej Evropi. Jutri bo že prepoznal

Mednarodni profašistovski odbor.

Besedovskega mora ščititi pariška policija

Paris, 15. okt. (Tel. »Slov.«) Po »Mati-nu« j e pariška policija morala dati bivšemu ruskemu poslaniškemu uradniku Besedovskemu na razpolago posebno osebno stražo, ker je oddelek Čeke v poslaništvu našlo nekatere francoske komuniste-prostovoljce, ki so poskušali odpeljati 10 letnega sina Besedovskega. Policija je bila o tem pravočasno obveščena in je preprečila odpeljanje, obenem pa organizirala posebno varstvo Besedovskega in njegove rodbine.

Zaleski v Bukarešti

Bukarešta, 15. okt. AA. Rador poroča, da bo poljski minister zunanjih poslov Zaleski 24. oktobra prispel v Bukarešto, da vrne lanskeoletni obisk romunskega ministra zunanjih poslov Mironesca v Varšavi.

Audience

Belgrad, 15. okt. AA. Tekom današnjega dne je Nj. Vel. kralj sprejel v audienci gg. Veljo Popovića, bana Drinske banovine, Ziko Lazića, bana Vardarske banovine, Djoka Nestorovića, bana Moravske banovine in Krsto Smiljanića, bana Zetske banovine. Zatem je bil sprejet v audienci novimenovalni pomočnik bana dravske banovine dr. Otmar Pirkmajer.

Dalje so bili sprejeti v audienci dr. Grgur Andjelinić, jugoslovanski poslanik v Pragi ter deputacija županov in uglednih meščanov iz Duvna, Donjega Vakufa in Bugojna, ki so se Nj. Vel. kralju zahvalili za zgodovinske čine 6. januarja in 3. oktobra t. l. ter tolmačili vladarju udanostna čutila tamošnjega prebivalstva.

Predsednik vlade se vrnil v Belgrad

Belgrad, 15. okt. AA. Predsednik vlade general Peter Živković se je davi ob 5.50 vrnil v Belgrad z inšpekcijskega potovanja po Moravski banovini.

Bani pri ministru za javna dela

Belgrad, 15. okt. AA. Minister za javna dela inž. Savković je včeraj sprejel g. Dako Popovića, bana Dunavske banovine. Tekom današnje ga dne je inž. Savković sprejel novimenovalnega bana Vardarske banovine Zivovina Lazića.

Hrvaške jubilejne znamke pridejo v promet

Belgrad, 15. okt. AA. Povodom proslave 1000letnice hrvatskega kraljevstva je minister za javna dela inž. Savković danes podpisal sklep, da se izroče v promet jubilejne znamke raznih vrst. Znamke bodo izdane v vrednosti 0.50, 1 in 3 Din in se bodo prodajale po 1, 1.50 in 4 Din. Izkupilek bo izročen odboru v Duvnu, ki bo postavil v proslavo 1000letnice hrvatskega kraljevstva spominsko cerkev na Duvanskem polju.

„Zeppelin“ poletel nad Baikan

Friedrichshafen, 15. okt. (Tel. »Slov.«) — Zrakoplov »Zeppelin« je danes zvečer ob 20.30 v popolni temi in megli nastopil svojo pot preko Balkana pod vodstvom dr. Eckenerja. Pri startu je bilo navzočih zelo mnogo tujecev.

Prvi polet „R 101“ se ponesrečil

London, 15. okt. (Tel. »Slov.«) Prvi poskusni polet angleškega ogromnega zrakoplova »R 101« se je dobro ponesrečil. Samo s tremi motorji je dosegel povprečno hitrost približno 60 km na uro. Krmila so delovala zelo dobro. Pri pristanku se je obod nekoliko pokvaril. Danes bodo na zrakoplovu izvršili nekatere spremembe, ki so se med poletom izkazale kot potrebne, tako da bo prihodnji polet mogoč šele čez par dni.

Zadnja poročila

Zlata valuta na Češkem

Praga, 15. okt. (Tel. »Slov.«) Današnji ministrski svet je razpravljal o načrtu zakona za uvedbo zlate valute in o tem, da se pospeši izplačilo dolga Narodni banki. Razprava je bila zelo živahna, ker je bila češka ljudska stranka sicer za uvedbo zlate valute, ne pa tudi za to, da se pospeši izplačilo dolga Narodni banki. Končno je bil načrt zakona o uvedbi zlate valute sprejet, odklonjen pa je bil predlog, da se pospeši izplačilo dolgov Narodni banki. 1 Kč bo vsebovala 44.58 miligramov finega zlata. Čsl. Narodna banka se obveže, da bo držala kurz Kč na zakoniti višini. Kovani denar bo imel 900 delov finega zlata in 100 delov bakra. Dosedanja delniška glavnica se zviša na 607.5 milijonov Kč.

Dvoboj Aljehin—Bogoljubov

Berlin, 15. okt. (Tel. »Slov.«) V šahovski tekmi med Aljehinom in Bogoljubovim je pri današnji igri dosegel boljši položaj Bogoljubov. Partija je bila pri 40. potezi prekinjena in se bo jutri nadaljevala.

Nova avstrijska ministra. Avstrijski narodni svet bo na jutrišnji seji izvolil sekcij-skega šefa Jucha za finančnega ministra in vseučiliškega profesorja Srdika za prosvetnega ministra.

Madžarska vojaška zakonodaja. Novi honvedski minister Gömbös je predložil danes parlamentu načrt novega vojaškega kazenskega zakonika. Načrt uvaja zopet šibanje, ki se uvede za nekatere prestopke, za katere je v vojnem času določena smrtna kazen.

Milijonar umrl ob lakote. V Palmi na otoku Malaga je umrl Nemeč Bernstein za lakoto. Po njegovih smrti se je dogladno, da je imel vrednosnih sprijev za več kot milijon frankov in bankovcev za 10.000 dolarjev, katere je imel zašite na hrbtu, tako da je izgledal kot grbec. Vsak dan je jedel samo marmelado.

Dunajska vremenska napoved. Sedanje mirno in milo jesensko vreme ga trajalo še dalje. Deloma bo oblačno in ponekod jutranja slana.

Slovenske gospodarske zahteve

Plenarna seja Zbornice za TOI - Za enotne zbornice

Ljubljana, 15. oktobra 1929.

Današnja plenarna seja Zbornice za TOI je razpravljala o številnih aktualnih problemih gospodarstva; podani so bili o vseh panogah gospodarskega življenja izčrpní referati zborničnih svetnikov in zborničnih tajnikov.

Otvorjačjo plenarno sejo je zbornični predsednik g. Ivan Jelačin ml. pozdravil navzoča zastopnika oblasti, dv. sv. dr. Marna in dr. Rataja in imenoval za overovatelja zapisnika člana gg. Jerneja Ložarja in Srečka Vršiča. Nato je podal izčrпно

predsedstveno poročilo.

Uvodoma pozdravlja historični akt Nj. Vel. kralja Aleksandra I. z dne 3. t. m., ki je izpolnil davne želje vseh. Zato je tudi zbornica kot predstavnik gospodarstva Slovenije odposlala brzogovorne pozdrave v Belgrad. Zlasti pa se veseli delodajalsko zastopstvo Slovenije velikega napredka v zakonodajnem delu, pa tudi izenačenju zakonodaje in ratificirani so bili tudi mnogi mednarodni dogovori. Za zbornično delovanje so bili pomembni trije dogodki: konferenca zbornic v Novem Sadu, kongres mednarodne trgovske zbornice v Amsterdamu in gospodarski kongres jeseni v Belgradu. Gospodarsko življenje se je razvijalo zadovoljivo. Vedno težje pa postaja vnovčenje naših izvoznih proizvodov. Zbornica je temeljito, potem pismenih in ustmenih anket proučevala vse predložene načrte ter dala o njih svoja mnenja, prav posebne važnosti pa sta revizija socialne zakonodaje in zakon o pospeševanju kmetijstva. Posebej povdarja zbornica pomen tujkega prometa, stalno bo treba posvečati pozornost zgradbi novih hotelov in penzij v glavnih središčih za tujski promet, izboljšanju cest in potov, da nam ne bo nadležen prah odganjal tujecev. Vedno bolj pereče postaja tudi vprašanje vzgoje našega gospodarskega narada in umesten je apel na veliko, zlasti tekstilno industrijo, da podpira zbornico v njenih strem-ljenjih.

Nato so sledila naznanila predsedstva.

Zbornica je čestitala tako novimenovalnemu banu kakor tudi njegovemu pomočniku, od katerega je že prispela zahvala, nadalje trgovskemu ministru k njegovemu imenovanju. Nadalje je bil za člana National industrial Conference imenovan zbornični član ing. Vl. Remec. Zbornica je čestitala Mestni hranilnici ob njeni 40. letnici. Trgovinski ministru pa je odobril zbornični zaključni račun za 1928. V davčni odbor je imenovala za namestnika g. Josipa Medveda, g. Pavla Fabianijsa tudi iz manufakturne stroke; ravnotako je imenovala svoje zastopnike v davčni reklamacijski odbor ljublj. in marib. oblasti. Namesto odstopivšega člana g. Ivana Gogala z Jesenice je bil poklican v zbornico njegov namestnik Alojzij Česarek.

Na novo delo

V nadaljnjih izjavanjih je predsednik opozarjal na veliki napredek vseh naših sosedov, o čemer se je imel pred nedavnimi prilikami prepričati. Zato je tudi pri nas, zlasti pa v zbornici potrebno veliko pozitivno delo. Zlasti kadar gre za naše upravičene zahteve (n. pr. priključek Ljubljane na mednarodne kabele zveze, Stanovska korporacija bo vedno zahtevala vse one ukrepe, ki so potrebni za gospodarski napredek banovine in cele države. Ne bo gledala na malenkosti, ampak predvsem na celoto in bo energično storila vse, kar je potrebno za naš napredek in harmonični razvoj.

Po izčrpnem predsedniškem poročilu je zbornični član g. St. Florjancič z zadovoljstvom ugotovil, da vodstvo zbornice hval vredno zasleduje vsa važna vprašanja za naše gospodarstvo. Zbornica daje tudi iniciativo v vseh aktualnih vprašanjih. Da pa postanejo zahteve konkretnije, stavlja sledečo

resolucije:

Zbornica za TOI je v svoji plenarni seji z dne 15. oktobra t. l. po poročilu zborničnega predsednika o najvažnejših gospodarskih dogodkih v preteklem razdobju vzela z odobravanjem in pri-trjevanjem izvajanja svojega predsednika v vednost ter je v današnji seji sklenila sprito daleko-sežne gospodarske važnosti in perečnosti opozoriti s posebnim povdarkom na aktualnost sledečih postulatov:

1. Zbornica za TOI v Ljubljani pozdravlja z zadovoljstvom zgraditev novega uradnega poslopija Poštna hranilnice v Ljubljani, ker vidi v tem jamstvo za uspešno in točno poslovanje tako važne naprave kakor je Poštna hranilnica. V zvezi s tem opozarja zbornica, da je potrebno dati gospodarskim krogom v naši Dravski banovini sprito razviti in razsežnosti poslov Poštna hranilnice v naših krajih primerno zastopstvo v centralni upravi in v nadzorstvenem svetu Poštna hranilnice, da bo tako skrbjeno za potrebno informacijo o lokalnih potrebah, za varstvo tukajšnjih gospodarskih interesov, pa posledno tudi za dejanski razmeram ustrezno plaširanje denarnih sredstev tega zaveda v naših gospodarsko visoko razvitih krajih.

2. V obzired velike prometne važnosti in vpoštevajoč potrebne oziroma našega prestiža naprav na padnemu inozemstvu naglašamo nujno potrebo, da se zgrade čimprej prepotrebne zgradbe za zamenjevalne pošte za promet z inozemstvom, ki se vrši za promet s celo zapadno in srednjo Evropo na postajah v Mariboru, Ljubljani in na Jesenicah.

3. Sprito žive potrebe trajno naraščajočega osebnega in blagovnega prometa na glavnem kolodvoru v Ljubljani, pa tudi iz ozirov na varnost potujočega občinstva ter na zahteve gladkega prometa opozarja zbornica za TOI, da je nujno in neodložno potrebna čimprej izgraditev in razširitev kolodvorskih naprav v Ljubljani.

4. Sprito trajno velikega posla carinarnice v Ljubljani in v obzired dejstva, da je nezadostno sedanjih carinskih prostorov v Ljubljani notorična in je dokazano po raznih komisijah in obhodih na licu mesta, opozarja Zbornica za TOI na nujno in neodložno potrebo, da se končno pristopi k uredničenju načrta za izgraditev novim potrebam primernega carinskega skladišča v Ljubljani.

5. Z vsem povdarkom naglašava Zbornica za TOI neodložno potrebo zgradbe železniške zveze Slovenije z morjem, pozdravlja graditev prometnega trikota na Zidanem mostu z zadovoljstvom in hvalnim priznanjem ter obrača pozornost železniškega ministrstva na nujno potrebo izgraditve drugega tira od Zidanega mosta do Zagreba, ki zagotovi naši državi prestolici napram severu in zapadu, kjer se vrši največji de blupčijskega prometa, nujno potrebno zvezo z dvotirnimi progami.

Ustanavljanje podružnic in fiktivni poslovdje. Tozadevno poročilo je podal zb. član g. A. Stergar. Ker postaja konkurenčna borba vedno ostrejša, zato se vedno bolj uveljavlja zahteva po

usposobljenosti in obveznosti praktične trgovske izobrazbe. Zato se zahteva tudi najstrožje izvajanje obrtnega reda, saj mora biti v zaščito legitimni trgovini. Upravičeno so zato pritožbe proti ustanovitvam podružnic, ki so bile marsikdaj fiktivne in oblasti niso zaznale za pravega poslovdje. Preprečiti je nedopustno množitev podmladka in naj so učenci le v onih podružnicah, kjer je vodja trgovsko izobražen.

Revizija uredbe o legitimacijah trgovskih potnikov

Iz tozadevnega poročila zborničnega podpredsednika g. Leopolda Brudermana je posneti, da se je izkazalo, da uredba o legitimacijah trgovskih potnikov ni dovolj preprečilna. Niso se pokazali taki uspehi kakor se je pričakovalo in število legitimacij je ogromno naraslo. Zato kaže raztegniti predpise o legitimiranju in toliko, da ne dobe legitimacij potniki pred 21. letom starosti, da morajo najmanj 3 leta praktično delati v trgovini in da naj se potniku pri prekršitvi predpisov odvzame legitimacija in da se leto dni po kazni ne dobi nobene legitimacije.

Pospeševanje obrti.

O tem vprašanju je poročal zb. podpredsednik in načelnik obrtnega odseka g. Ivan Ogrin. Ker je organizacija velikega obrtno-pospeš. urada prispela na mirno točko, je obrtni odsek zbornice organiziral več tečajev; tako se je 7 tečajev vršilo za 105 udeležencev in so bili stroški razmeroma majhni. Potrebno pa bi bilo, da se obrtno-pospeševalna služba osredotoči in centrala naj da pobude in iniciativo za delo. Delo obrtnega pospeševalnega urada naj se nasloni na obrtni odsek, kateremu že itak pomagajo pri tem delu tudi zastopniki industrije in trgovine.

Nato je član g. Rebek izrazil predsedstvu svojo zahteva za prireditve tečajev za združne obrtne tečaje, ki so mnogo koristili. Želi pa, da se vrše v najbolj prikladnem času, t. j. januarju.

V debati je dalje dv. svetnik g. dr. R. Marn omenjal sestanke, ki so se vršili v ta namen, da bi se koncentriralo obrtno pospeševalno delo, in želi nadaljnje še tesnejšega sodelovanja vseh oblasti in faktorjev, ki se bavijo z obrtnim pospeševanjem, ne da bi pri tem posamezne institucije izgubile svoje samostojnosti.

G. A. Oset predlaga sklicanje ankete v Mariboru, g. Volk pa podružnico urada za pospeševanje obrti v Mariboru.

Poročilo g. podpredsednika je bilo z odobravanjem soglasno sprejeto.

O reviziji socialno politične zakonodaje

je poročal zb. tajnik g. dr. Ivan Pless, ki je uvo-domo povdaril: Kakor se mora priznati, da je smotrna zaščita delavcev potrebna iz nacionalnih, kulturnih in gospodarskih ozirov, tako se mora tudi zahtevati, da ostane ta zaščita v najtesnejšem skladu z gospodarskimi prilikami in položajem in da v svojem razvoju ne prehiti razvoja gospodarstva, ki je predpogoj za vsako socialno udeleževanje sploh.

Glede zakona o zavarovanju delavcev je nato nato referiral g. dr. Pless, povdarjajoč, da se more v državi z neenotnimi gospodarskimi in socialnimi prilikami, kakor so pri nas, dovoliti pri organizaciji zavarovanja čimveč svobodno posameznim podjetjem, da si uredijo zavarovanje tako, kakor njih prilike zahtevajo in omogočajo.

Upravo je poenostaviti; razbremeniti je nepotrebnih formalnosti in prevelikega pisarniškega dela uradni aparat, pa tudi interese same. Upravni stroški ne smejo presegati 10% vseh dohodkov. Uvesti je absolutno karentno dobo 4 dni. V neozgodnem zavarovanju je sistem kapitalnega kritja nadomestiti s kombiniranim sistemom med kapitalnim in nakladalnim kritjem.

Volitve v samoupravne organe delavskega zavarovanja, naj se vršijo indirektno potom gospodarskih in delavskih zbornic.

Načrt rudarskega zakona.

je zbornica temeljito preštudirala, kakor posnemamo iz poročila tajnika g. dr. Pretnarja, in ga ne smatra za primerne za podlago meritorne razprave. Zato je podala prvič svoje načelno, odklonilno stališče, drugič pa pozitivne in obširno specializirane predloge. Zakon v tehn. pogledu vsebuje stvari, ki ne spadajo vanj. Zakon pomeni kuratelo države nad rudarstvom in prisilno sindiciranje industrije, na kar ni pristati v dobi privatne podjetnosti. Administrativni predpisi so večkrat neznosni. Posebej pa povdarja zbornica, da je

proti ločenim zbornicam

Poročilo je bilo soglasno sprejeto.

Vozni red 1930—1931.

O predlogih za izpremembo voznega reda v l. 1930-1931 je poročal tajnik g. I. Mohorič. Ugotovil je važnost voznega reda za gospodarstvo. — Tudi letos je zbornica zbrala potom pismene ankete predloge za izpremembo. Žalibog pa mnogo predlogov zbornice ni upoštevanih radi najrazličnejših ozirov, pohvalno pa je omeniti delo ljubljanskega žel. ravnateljstva. Gospodarstvo zahteva, da se ukinijo vlaki v celoti obnovijo. Odpomoči je nadalje treba nezadostnosti tirnih naprav na postaji v Zidanem mostu. Ovira za idealno sestavo n. pr. je preobremenjenost proge Zagreb—Zidani most, kjer obratuje dnevno 40 vlakov. Revidira naj se potniška tarifa in otvori naj se promet z Madjarsko v Prekmurju. Tudi sezonskega prometa ni zamenjavati, kakor tudi nedeljskega in izletniškega. Važna bi bila uvedba lahkih enotnih vozil za bližnje razdalje. Mešani vlak, ki vozi samo do Dovjega, naj se podaljša do Planice in na vrhniški progi naj se obnovi ukinitelj 4. vlak. Važni so tudi kurzni vozovi. Najvažnejšo pa je vsekakor vprašanje preureditve ljublj. gl. kolodvora za potrebe naraščalega prometa (1926 je bilo na vseh treh ljubljanskih kolodvorih odpravljeno nad 1.100.000 oseb). Ob tej priliki je zb. podpredsednik g. Ivan Ogrin umestno predlagal, da se naj zopet skliče sestavljeni, pa ne pozvani, svetovni odbor pri železniškem ravnateljstvu, čemur je zb. pritrtila.

Tudi to poročilo je zb. z odobravanjem vzela na znanje kakor tudi poročilo istega referenta o hmeljski krizi.

Ublažitev hmeljske krize

Letos imamo tako nizke cene za hmelj, da ne krijejo niti stroškov obiranja. Produkcijski stroški za kg znašajo 18—25 Din, in so hmeljarji računali, da bodo dobili vsaj to ceno, toda cene so padle daleč pod 10 Din. Pri tem je vpoštevati, da znašajo samo stroški za obiranje 3 Din, za sušenje ravno toliko. Razumljivo je, da zadolževanje v Savinjski dolini narašča. Kriza je poleg produkcijske tudi trgovska, saj ves hmelj izvažamo, važne

države kakor Anglija, CSR in Nemčija pa imajo kljub trgovinskim pogodbam prohibitive uvozne carine. V ublažitve krize je predlog, da se odpravi zavarovanje za hmelj pri izvozu, nadalje odpravi uvozna carina za juto, znižajo železniške tarife za hmelj v tu in inozemstvu in vzpostavijo naj se direktne zveze z Zatem in Nürnbergom.

Ob tej priliki je zb. predsednik povdarjal, kako druge države ščitijo svoje pridelke, zlasti pa njih ceno n. pr. Italija svoj riž in Brazilija svojo kavo. To bi nam naj bilo za vzgled. Pri financiranju teh operacij bi se naj pokazalo plodonomo delovanje novoustanovljene Agrarne banke. Na izvajanja zb. člana g. Jerneja Ložarja o špekulacijah v cenah, je referent pojasnil, kako težavno je za-treti nezdruve pojave, ki prevladujejo ravno v tej stroki.

Oprostitev vlaganja davčnih prijav.

Referent g. Zagar opozarja, da se je letos pri davčnem predpisu zelo poznalo, da zelo mnogo obrtnikov in trgovcev (90 odstotkov) ne more pravilno izpolniti davčne prijave, saj jo mora izpolniti tudi oni, ki ne vodi poslovnih knjig. Zato predlaga, da se naj za trgovce, ki niso dolžni voditi knjige opravljenega prometa (za davek na poslovni promet, torej s prometom, manjšim od 360.000 Din), sedanji obrazec preuredi tako, da bodo mogli prijavo izpolniti, ki nimajo vezanega knjigovodstva. Za obrtnike pa, ki ne delajo s stroji in ne zaposlujejo nad štiri pomočnike in so uvrščeni v 2. skupino s 6 odstotno pridobitino, naj se obdavčenje pavšalira na način, kakor je to uvedeno v nekaterih drugih državah z največjim uspehom. Pri tem pa seveda odpade prijava.

Ceste in avtomobilni promet.

Poročevalec zbornični tajnik g. Ivan Mohorič je predvsem ugotovil stalno naraščanje avtomobilskega, tako osebnega kakor tovrnega prometa (glej tudi na drugem mestu). Upošte-vajoč veliko važnost avtomobilizma za vzpostavitev stalnih zvez je potrebno, da se celo omrežje državnih cest najprej v zmislu zakona preuredi in adaptira. Do spomladanske sezone naj se pripravi vse potrebno, zlasti pa sredstva. Vsaka sekcija državnih cest naj se opremi z delavnico in naj dobi valjar. Tudi vprašanje državnih cestarjev je treba urediti. Za nove gradbe, ki se naj delajo seveda po modernih načelih, naj se najame investicijsko posojilo. Ljudsko delo za gradbe in vzdrževanje samoupravnih cest naj se zamenja z doklado. Za program dela naj se skliče anketa. Glede novih avtomobilnih koncesij pa je mnenja, da je treba te izdajati le, če je vozni red tak, da dopolnjuje zveze železnice, ki vozi v isti smeri. Pa tudi poštna uprava naj poskrbi za to, da dobi koncesijo za svoje avtobusne proge. Tudi je važno vprašanje stalnih mednarodnih avtomobilnih zvez in mednarodnega sezijškega prometa, ki se že vpeljuje. — Poročilo je plenum odobril.

Zbornično razsodišče

je že začelo v veliko zadovoljstvo interesentov posovati, saj je trgovinski ministru že odobrilo njegov pravilnik, kakor je poročal referent g. dr. Pretnar. Poleg zborničnih članov, ki so tudi vsi člani razsodišča, je plenum izvolil še 41 razsodnikov iz najrazličnejših strok (les 7, kovine 7, stavba 2, tekstilna 4, usnje, čevlji 2, kemična 6, gostilne in prehranjevalna industrija 6, papir, tisk 2, elektrika 2, denarstvo 7 in kolonijalno specerijsko blago 4).

Za znižanje voznine za prevoz in drva.

Z ozirom na nedavno sezijško povišanje voznine za prevoz in drva je zbornični član g. A. Krejči predlagal, da zbornica intervenira pri prometnem ministru, da se zopet znižajo tarife. Glavni razlogi, ki so vodili do znižanja: izvozna sezija za les in prevoz sladkorne pese, sedaj ne drže več in umesino bi bilo torej znižanje tarifov.

Službena pragmatika.

Svoječasno (junija lani) je bil izvoljen šest-članski odbor, ki naj bi temeljito proučil vprašanje službene pragmatike. Ker pa se je izkazala tozadevna želja, so se pritegnili v ta odbor še trije člani industrijskega odseka, gospodje R. Skubec, dr. Rekar in Golgranc. Upati je, da se bo na prihodnji seji to vprašanje že rešilo.

Samostojni predlogi

Zbornični član g. M. Hohnjec predlaga, da naj se radi ponavljanja slabe vzgoje in izobrazbe vajencev prepove onim učnim gospodarjem, ki uporabljajo svoje vajence preveč za druga dela, sploh nadaljnja vzgoja vajencev. — G. podpredsednik Ivan Ogrin predlaga olajšave za obrtnike pri izdaji spravele sposobnosti za državne dobave. — G. S. Vršič je za omejitve trošarine proste zganjeku in predlaga tozadevno akcijo Zbornice, da se omeji zganjeku samo na lastno porabo, čemur se protivi g. Turnšek. — Član g. Kržišnik nastopa za preureditve službe na rajhenburškem kolodvoru, za povečanje skladišča in napravo telefonske govorilnice. Z Zb. član g. Španiček zahteva, da se Zb. zavzame za direktno telefonsko zvezo Rogaske Slatine z Ljubljano, Mariborom in Zagrebom, kakor tudi, da se na postaji postavi javna tehnikca. — G. Stanko Florjancič se zavzema za to, da se vrše licitacije tudi pri obl. žel. direktacijah, kakor tudi, da se kavijske polagajo pri ravnateljstvu in izplačuje denar za dobave. — Član g. Vrečar predlaga akcijo za povečanje postaje v Domžalah, ki že dolgo ne odgovarja stalno naraščajočim potrebam prometa, pri čemer član g. Stergar pozivlja, da se interesi bolj zavzamejo za to zadevo. — Zb. član g. Kavčič predlaga ponovno postavljanje sedanjih trošarinskih predpisov. Nepotrebni so registri za pivo, ki naj se odpravi, kakor tudi omeje za zganje in vino. — G. podpredsednik L. Bruderman predlaga decentralizacijo necerzijskega po posameznih okrajih, nadalje vidnejše žigosanje preizkušnih predmetov in ustanovitev okrožnega inšpektorata v Celju, kakor ga predlaga tudi član g. A. Krejči v Mariboru za Maribor. Isti član predlaga nadalje, da se zaradi predrskosti uradnih dni v Mariboru ustanovi v Mariboru ekspozitura Zbornice, kateri predlog je plenum odkazal finančnemu odseku. Član g. Rebek nastopa proti naselj vanju inozemskih obrtnikov, kar podpira tudi podpredsednik g. Ivan Ogrin, ki opozarja ob tej priliki tudi na potrebo večje kontrole inozemskih potnikov.

Po kratki tajni seji je predsednik g. Ivan Jelačin ml. zaključil uspešno plenarno sejo ob pol 14 z zahvalo vsem navzočim gospodom zborničnim članom.

Tvorci ilirskega stebra

Čast slovenskega imena

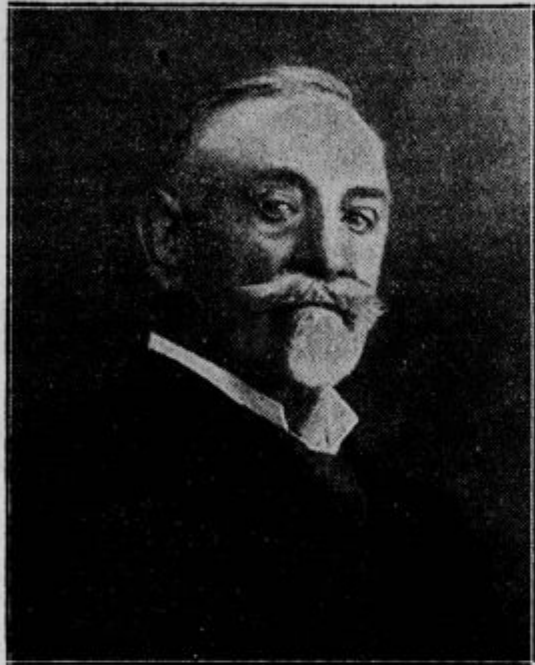
Ljubljana, 15. oktobra.

Svečanosti okrog odkritja spomenika Iliriji so že za nami. Sredi Valvazorjevega trga se dviga lep, bel stebel in nudi očarujoč pogled, pa ga glej s katerekoli strani. Po vseh slovesnostih, ki smo jim prisostvovali v soboto in nedeljo, je tudi prav, da se obenem spomnimo in damo priznanje pridnim rokam delavcev, ki so ta spomenik izklesale in ga postavile ter da se obenem spomnimo tudi slovenskega obrtništva, čigar velik uspeh pomenja ravno ta spomenik. Slovenci smo zopet in ponovno dokazali, da smo, že zelo neodvisni od tujine, da lahko sami z lastno podjetnostjo napravimo tudi kaj trajnega. S tem spomenikom se je obenem manifestirala podjetnost, solidnost in izvežbanost slovenskega obrtništva. Od najmanjših do največjih del pri tem spomeniku — vse so napravile slovenske tvrdke same, nikjer in v nobeni stvari nismo potrebovali tujcev. Ali ni to tudi častno dejstvo za vse Slovence?

Spomenik sam je, kakor znano, izklesala in postavila tvrdka

Feliks Toman.

Ta tvrdka spada med najstarejše ljubljanske in sploh slovenske tvrdke. Obstaja že 121 let, pred 55 leti je prevzel njeno vodstvo sedanji lastnik gosp. Feliks Toman, zadnja štiri leta pa jo vodi njegov sin inž. Anton Toman.

G. Feliks Toman.

Tvrdka je brez dvoma vodilna v kamnoseški obrti v Sloveniji. Izvršila je vsa kamnoseška dela pri vseh monumentalnejših delih v Sloveniji, tako pri Prešernovem, Vodnikovem, Valvazorjevem spomeniku, sploh pri vseh spomenikih in Ljubljani in v Sloveniji, dalje so skoro vsi večji spomeniki na slovenskih pokopališčih njeno delo. Tvrdka je tudi izvršila notranjost palače Zbornice TOI, kamnoseška dela pri Poštni hranilnici, sedaj pa bo izvršila fasado na novi palači Vzemne zavarovalnice. Tudi preko mej Slovenije je tvrdka znana, saj je izvršila dela v mnogih cerkvah na Hrvaškem, pred vojno celo v Budimpešti in v šestih cerkvah na Dunaju. Sloves tvrdke je torej neoporečen.

Naročilo za postavitev spomenika je dobila tvrdka pred dobrimi šestimi tedni. Za vsa dela pri spomeniku je rabila štiri tedne. Inž. Anton Toman nam je izjavil:

»Klesanje in postavljanje spomenika za našo tvrdko ni pomenjalo znatnih in nepremagljivih težkoč. Izvršili smo že težje stvari. Najtežje pri delu je bil pač kratek termin. Toda, ko smo delo prevzeli, smo tudi vedeli, da bomo delo go-
lovo do določenega dne izvršili, tudi če bi ne vem kaj padalo z neba. Imeli pa smo srečo, zakaj vladalo je lepo vreme. Hvarski kamen je naročila mestna občina, mi pa smo od transporta dalje oskrbeli vse potrebno. Pri delu je bilo zaposlenih 18 naših delavcev, od tega štirje podobarji, ostali pa so bili kamnoseki. Delo je šlo v redu. Tudi dviganje kvadrov ni bilo za nas tehnično nič izrednega.

Pri delu smo se seveda natančno ravnali načrtov in navodil prof. arh. Plečnika. Naša tvrdka je izvršila tudi ploščo Napoleonu na škofiji. Plošča je iz podpeškega kamna.

Da se je uporabil pri tem hvarski kamen, je bilo to v smislu Plečnikovih navodil, naj bo spomenik bel in masiven. Slovenija nima belega marmorja, podpeški je temno siv, glinški svetlo siv, ihanski nekoliko svetlejši, potem pa imamo še razne rdečkaste, pisane in črne kamne ter pohorski granit. Hvarski kamen je trd in trpežen material, le težko ga je dobiti v tako velikih blokih. To je prvič, da se je hvarski kamen uporabil v Sloveniji. V Berlinu so ga n. pr. že uporabljali pri raznih stavbah, kakor pri justični palači in drugod. Mnogo naroča hvarski kamen tudi Amerika.

Tvrdka Toman, ki je tako na splošno zadovoljstvo izvršila spomenik Iliriji, si je s tem pridobila novo priznanje. Pri njej je danes uslužbenih okrog 40 delavcev.

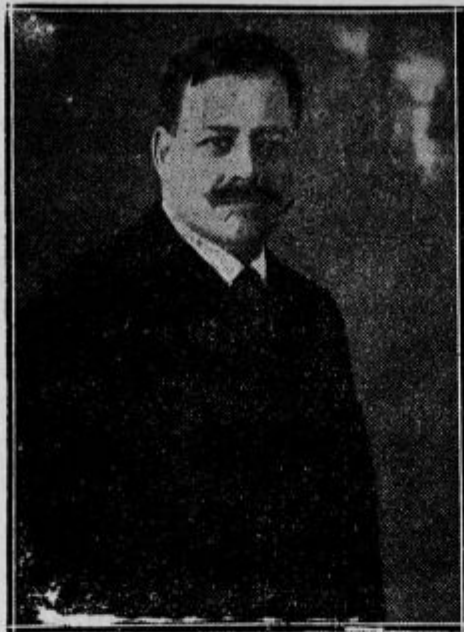
Tvrdka Avgust Martinčič,

zvačevana ključavničarska tvrdka v Ljubljani, je dobavila grb Ilirije oživilne vrh spomenika. Grb je izdelala tvrdka sama po načrtih prof. Plečnika, vtille pa so ga Strojne tovarne in livarne. Kakor

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem, ampak dajajte jim

JEMALT

JEMALT se more dajati v vseh slučajih, kadar je potrebno ribje olje. Dobiva se v vseh lekarnah.

G. Avgust Martinčič.

prejšnja tvrdka, je tudi ta bila udeležena pri vseh znatnejših delih v Ljubljani. Tvrdko, ki je pred dobrim mesecem slavila 50 letnico svojega obstoja, je ustanovil Jakob Martinčič, že 19 let pa jo vodi njen sedanji lastnik Avgust Martinčič. Naročilo je tvrdka brezhibno izvršila že v enem tednu. Za solidnost in podjetnost te tvrdke pričča že to, da sodeluje skoro pri vseh monumentalnejših delih v Ljubljani.

Te dni bo tvrdka pritrčila na spomenik tudi 1,25 m dolgo in 12 kg težko palmo iz bron, ki jo je poklonila francoska republika.

Crke in skulpture na spomeniku je pozlatila pozlatarska in podobarska tvrdka Albin Slivar v Trnovem. Skulpture je vtila livarna Slovenca Oblaka v Zagrebu.

Da sta tudi oba umetniška tvorca spomenika: prof. arh. Plečnik in akademski kipar Dolinar nad vse častno in odlično rešila svojo nalogo, to smo že ponovno omenjali.

Tragična smrt slovenske družine

Družino Franca Lavriča v Ameriki zastupil plin.

»Glasilo KSK Jednote« prinaša naslednje žalostno poročilo iz Eveleth, Minn. z dne 25. septembra:

Pred štirimi leti se je iz Virginije, Minn., v našo naselbino preselila družina Franca Lavriča, obstoječa iz zakoncev, sina in hčere. Rojak Frank Lavrič, ki je bil zaposlen kot trgovski potnik neke tvrdke v Virginiji, je s svojo družino in dveletnim vnukom Robertom Bradačem čez poletje stanoval v svoji vili ob Eveleth jezeru, dve milj oddaljeno od tukaj. V pritličju vile je imel stroj za nabavo električne razsvetljave, za katerega so rabili gazolin.

24. septembra popoldne ali proti večeru je šel gospodar hiše, oziroma oče družine v pritličje hiše popravljat motor pri stroju. Ker je pe iz stroja prihajal strupeni plin, ga je na mestu zadušilo, kajti njegovo truplo so danes okrog sedmih zvečer našli poleg stroja. Pri popravljanju je bila gotovo navzoča tudi Lavričeva soproga Ivana in hči Mary, kajti tudi trupla teh so našli v pritličju hiše med tem, ko je ležal vnuk (Robert Bradač) tudi od plina zaduščen, v postelji v prvem nadstropju. Plin je tako hudo učinkoval, da je omamili tudi Lavričevega sina Franka, katerega so našli na tleh pred stopnicami v klet.

Danes proti večeru je prišla obiskat Lavričovo družino soproga rojaka Anton Tankota iz Gilberta, Minn. Ko na trkanje vrat in klice ni bilo nobenega odgovora, se ji je stvar zdela nekaj sumljiva, zato je šla k bližnjemu sosedu W. Trenholmu, kjer je povedala, da je čula neko stokanje iz pritličja Lavričeve vile. Takoj zatem sta oba šla k Lavričevim, kjer sta s silo odprla vrata. Dospesva v hišo, sta našla Lavričevega sina Franka nezvestnega, tako tudi malega Roberta Bradača, ki je bil že mrtev. Posrečilo se jima je oba odnesti ven iz hiše. Zatem sta našla ob vznožju stopnic v klet truplo Lavričeve hčere Marije. Pri tem je pa tudi Trenholma zajel strupeni plin, da je moral bežati na varno. Poklical je še nekaj sosedov, da bi prišli na pomoč ponesrečeni družini Lavriča, toda tudi ti niso zamogli priti v bližino vsled prehudega strupenega plina. Nato so poklicali mestno požarno brambo, ki je našla onesveččenega sina Lavriča v kleti pa Lavričovo truplo, njegove žene in hčere. Lavriča ml. so prepeljali v Moore bolnišnico in ga spravili k življenju; zdravniki trdijo, da bo okreval.

Nesrečo je prvi opazil Lavričev sin Frank, ko se je vrnil z dela. Našel je najprvo mrtvega otroka Bradačeve družine, ležečega v postelji. Iz kleti je pa po celi hiši uhajal dušiči strupeni plin, kar ga je takoj omamilo, vendar je šel gledat kaj se godi v pritličju hiše, kjer je našel očeta, mater in svojo sestro že mrtev. Nato je hotel iti klicat sosedo na pomoč, a je med tem pri vratih onemogel. Zatem je prišla Mrs. Tanko, ki mu je rešila življenje s tem, da ga je spravila na zrak.

Pokojni Frank Lavrič je bil star 57 let, njegova žena 56, hči Mary 25, rešeni sin je pa star 24 let. Prva dva sta spadala k društvu sv. Cirila in Metoda, št. 59 KSKJ, oči pa k društvu Marije Pomagaj, št. 164 KSKJ. Mrs.

Jennie Bradač, hči Lavričeve družine se je za časa nesreče nahajala v Milwaukee, Wis., oče pa na Chisholmu, kjer živijo. Bradačevi so imeli pri Lavričevih svojega sina Roberta na počitnicah.

Tako žalostnega pogreba že dolgo ne pomnimo v naši naselbini kakor se je vršil dne 16. septembra iz tukajšnje slovenske cerkvene dvorane, ko so prenesli štiri trupla ponesrečencev v cerkev sv. Družine, odkoder se je vršil skupen pogreb na katoliško pokopališče.

Jubilej mariborskega bogoslovja

Maribor, 14. oktobra.

V znamenju najgloblje pietete do velikega lavantinskega duhovna A. M. Slomšeka in pa prisrčne manifestacije za zmagoovitost njegovega zveličavnega učenja se je vršila v ponedeljek zvečer v lepo okrašeni avli tukajšnjega bogoslovja slovesnost interne proslave 70 letnice mariborskega bogoslovnega semenišča. V svoji otvoritveni besedi je zavodov ravnatelj dr. Cukala pozdravil prevzvišenega knezoškofa dr. Karlina, presvetlega škofa dr. Tomažiča, velikega župana dr. Schaubacha, oblastnega komisarja dr. Leskovarja, mestnega župana dr. Juvana, stolni kapitelj s proštom dr. Matekom na čelu, prosvetnega šefa dr. Kotnika in vse druge mnogoštevilne odlične goste. Nato je prečital pozdravne brzojavke, ki so došle ob priliki proslave 70 letnice; omenjamo pozdrav ministra dr. Korošca, vseučiliškega profesorja dr. Lukmana in msgr. Vrežeta.

V središču svečanostnega sporeda je bila slavnostna beseda prof. dr. Hohnjeca. S klasično dovršenim in globokim govorom je razčlenil teološko-filozofske osnove, ki je na nje naslonil A. M. Slomšek svojo monumentalno stavbo narodne prosvete, izgrajene v duhu krščanske kulture in pa v ravnovesju s koncepcijo svetogaugištinske Božje države. V drugi polovici svojih markantnih izjavanj pa je slavnostni govornik nizal metode Slomškove stvariteljske, ki se je izčrpavala do nedosežne gorečnosti na vseh toriščih narodnostne kulturnega osamosvajanja, ki je s prenosom bogoslovnega učilišča v Maribor dobilo svoj azil v cerkvah lavantinskih, s čimer je bila bitka na naših barierah ob severni meji dobljena. Ob takem krščanskem fundametu naše narodnostne prosvete ter ob neizčrpni tvornosti slednikov in učencev velikega duhovna se je na eni strani jelo slovenstvo v lavantinski vladikovini oblikovati v izrazito svojebitno smer, na drugi strani pa se je ob doseženi kulturni stopnji, ki se z zapadnoevropsko izenačuje, ustvarila s postankom jugoslovanske države možnost kulturnega zbližanja, ki je prva etapa v uresničenju cirilmetodijske misli.

Slavnostni besedi prof. dr. Hohnjeca, ki so jo vsi navzoči sprejeli s toplim aplavzom, je sledil govor prefekta R. Hanželiča, ki je v preglednih obrih očrtal posamezne faze literarno-društvenega vladanja mariborskih bogoslovcev od otvoritve pa do današnjega dne. V okviru strnjene sporeda je bilo tudi troje uspešnih nastopov pevskega zbora bogoslovcev, ki so ob živahnem priznanju udeležencev odpeli Jenkovo »Molitev«, »Gor čez izaro« ter Mirkovo »Jutro«. Izvenela pa je celotna jubilejna prireditel v iskreno željo vseh, ki so se udeležili, in mnogih, ki so ji v duhu prisostvovali: Mariborsko bogoslovno učilišče naj živi, raste in cvete v častno in večno blagobit lavantinskih vernikov.

Automobilizem na Slovenskem

Ljubljana, 15. oktobra.

Na nocojšnji seji Zbornice za TOI je njen tajnik g. Ivan Mohorič podal izčrpno poročilo o stanju naših cest in potrebah avtomobilskega prometa, iz katerega posnemamo:

Avtomobilski promet na zborničnem področju se je v zadnjih dveh letih živahno razvil. Število motornih vozil je doseglo v ljubljanski oblasti letos koncem septembra 685 osebnih avtomobilov, od tega 62 avtobusov, dalje 264 tovornih avtomobilov, 5 traktorjev in 610 motociklov. V mariborski oblasti znaša število motornih vozil 670 osebnih avtomobilov, 45 avtobusov, 326 tovornih avtomobilov, 7 traktorjev ter 730 motociklov. Po tej statistiki pripade torej na celih tisoč prebivalcev po 1 osebnih avtomobil, kar je v primeri z zapadnimi državami vse-kakor izredno malo.

O razvoju avtobusnega prometa je podal g. Mohorič zanimive podatke: Po izkazih velikega županstva v Ljubljani je bilo do sedaj podeljenih v ljubljanski oblasti 58 koncesij za periodično prevažanje oseb z avtomobili, ki obratujejo na 30 raznih progah. Najstarejša koncesija datira iz leta 1924 in je bila izdana za prog. St. Vid—Ljubljana. V letu 1925 ji je nato sledila druga koncesija za prog. Ljubljana—Domžale—Blagovica. Do leta 1928 je bilo izdanih vsega komaj 10 koncesij. Lansko leto je sledilo nadaljnjih 13 koncesij. Ostalih 35 pa je bilo podeljenih šele v teku letošnjega leta. Pri osnovanju avtomobilnega prometa je bila najmočnejša privatna iniciativa. Po večini so bile to posamezne tvrdke, mali podjetniki, ki so morali avtobusni promet šele uvajati in ljudstvo navajati na avtomobilne zveze. Število rednih avtomobilnih zvez v mariborski oblasti znaša sedaj 30, od katerih ima 13 prog izhodišče v Mariboru. Poleg privatnih podjetnikov pa so se pojavile kot konkurentinje tudi mestne občine, in sicer kot prva mariborska, ki je namesto cestne železnice vzpostavila v mestu in bližnji okolici reden avtobusni promet. Šele mnogo kasneje pa tudi ljubljanska in celjska občina. Končno se udeležuje v obratovanju rednih avtobusnih zvez od leta 1928 dalje tudi poštna uprava, ki vzdržuje 7 stalnih avtomobilnih prog, za kar ima na razpolago 22 avtobusov,

Kakovost britvice je

odvisna od izredno

ostrega rezila.

Posebno ostru in precizno izdelana britvica Gillette jamči zato za ugodno britje, vrhu tega pa z njo tudi prišedite. Kupite pravočasno nove britvice Gillette!

Gillette

Težka nezgoda avtomobilista

Jesenice, 11. oktobra.

Jesenjski obrtnik in lastnik podjetja za žganje slikarstvo Karol Višnar je v nedeljo popoldne peljal z motociklom troje svojih otrok na sprehod proti Hrušici. Svoji soprogi je naročil, naj bo pripravljena, češ da bo prišel ponjo ter se z njo peljal v Kranjsko goro. Vozil je s precejšnjo brzino in očitno pravilo, da je z eno roko vodil kolo, z drugo pa držal otroke, ki so sedeli za njim. Na Hrušici je parkiral peljal po vasi gori in dol.

Ko se je hotel vrniti na Jesenice, mu je na ovinku pri Krivčevi gostilni po Hrušinskem klanecu privozil nasproti avtomobil, ki je vozil pravilno po desni strani ceste. Višnar se mu je hotel ogniti, pri tem pa zadel ob avto. Posledice karambola so bile strašne: motocikel. Višnar in otroci, vse je odletelo v jarek ter tam obležalo.

Vsi trije otroci so takoj vstali in kot po čudežu, bili popolnoma nepoškodovani. Začeli so jokati in klicati na tleh v nezvesti ležečega ata. Priskočili so na pomoč stanovalci bližnjih hiš. Avto pa se je odpeljal nazaj na Jesenice po zdravnik. Ta je konstatiral, da ima ponesrečeni zlomljeni dve rebri in prebito lobanjo. Iz ust, nosa in ušes mu je tekla kri, a zavedel se je od časa do časa pa zopet omedlel. Voznik, ki je bil poslan z Jesenic, je srečal avto, ki je ponesrečenega Višnjara peljal naravnost na kolodvor na brzovlak ob pol sedmih zvečer. Na kolodvoru mu je duhovnik podelil sveto olje.

Vsi Jeseničanje simpatizirajo z uglednim in marljivim Višnjarem, ki se je z lastno močjo povzpelo do tako uglednega obrtnika, da njegova dela poznajo daleč okoli po svetu. Ravno zadnje dni je prejel veliko naročil iz Amerike. Vse pa se tudi čudi, da se otrokom ni nič pripetilo.

(Kakor je včeraj uredništvo »Slovenca« izvedelo iz bolnice, za g. Višnjara ni neposredne nevarnosti ter je upati, da bo okreval.)

Cigani se ženijo

Metlika, 14. oktobra.

Cigani vztrajajo in se poročajo naprej. Zenin, ki mu pravijo »mladoženja« je star okrog 50 let. Nevesta, mlada imenovana pa nekaj nad šestdeset.

»Torej se boste tudi vi poročili?«
»Poročili, da, prosim, gospod.«
»Zadnjikrat se je menda vaš sin?«
»Prosim, gospod, moj se je pred tremi tedni, prosim, gospod.«
»Prav je, da ste prišli do tega. Kaj ni mar lepše?«
»Ho, ho, prosim, gospod, lepše, lepše. Zda smo kot drugi, prosim, gospod.«
»Pa ste imeli kaj harmonike in ohceti?«
»Malo, malo, prosim, gospod. Pri treh farah, prosim, smo imeli pri Peterhali.«
»Živo v lice zarudela, ko je stopil on pred njo,« ste paki, ko ste šli s »ramoniko« skozi Metliko.«
»Sapramiš, prosim, gospod, to smo zavri-skali!«

Kdo bi jim ne privoščil takega veselja. V resnici imajo kar naenkrat več kredita in ugleda. So to res že kultivirani cigani. »Saj ni prijetno biti cigan,« se tožijo vsi, ker jih ljudje nekako postrani gledajo. Zato jim je bolje, da se katoliško poroče. Sedaj, ko se je poročil najprej sin, je prišel na vrsto oče, na oklicih je pa že tudi hči naših pridnih Hudorovcev.

ODOL **ODOL**
PÂTE
DENTIFRICE

čistilna-osvežujoča-štedljiva

Vabilo

na redni občni zbor

Katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani

dne 23. oktobra ob pol 3 popoldne v posvetovalnici KTD.

SPORED:

1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika.
2. Prememba pravil.
3. Volitev odbora.
4. Slučajnosti.

ODBOR

KINO TEL. 2730
DVOR
LJUBLJANSKI

Premijera divjega zapada!
JUNAK VSEH JUNAKOV
Buck Jones
Ob 4., 1/2 na 7., 1/2 8., 9 uri. Telefon 2730

Koledar

Sreda, 16. oktobra: Gal, opat; Gerard.

Osebnosti

= Veliki župan dr. Vodopivec Fran je nastopil daljši dopust. Nadomestuje ga županijski svetnik g. dr. Andrejka Rudolf.

= Iz vojaške službe. Po službeni potrebi so odrejeni na službo na kr. torpiljarko »T8« poročnik fregate Frane Potočnik; na službo na kr. brod »Dalmacija« poročnik korvete Fran Vreš; na službo na kr. brod »Hvar« poročnik korvete Rajko Valand in na službo v strojno šolo poročnik fregate Kazimir Renčelj. — V zrakoplovstvu so prevedeni za pilota lovca mornariški narednik Albin Pirc; za vojnega pilota zrakoplovni narednik Stanislav Borovinšek; za vojnega hidropilota podnarednik pomorske zrakoplovne stroke Kazimir Anžič; za vojnega opazovalca zrakoplovni podporočnik Kazimir Židanič; za diplomiranega hidro-opazovalca poročnik korvete Vinko Cikovski in za aeroplanskega mitraljerja mornariško-tehnična podporočnika Anton Brumen in Rafael Perhau.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Jospina Jahn, roj. Müller, vdova ofic. fin. prokurature, stara 89 let. Pogreb bo v četrtek z Vidovdanske ceste 20 ob 3 popoldne. — V Zlokarjevi ulici 12 je umrl g. Lovrenc Škofic, poštni poduradnik v pokopju. Pogreb bo danes ob 4 popoldne.

† V Loškem potoku je 15. oktobra umrl trgovec in posestnik g. Martin Kordiš, star 72 let. Pokopni je bil več let župan in predsednik krajnega šolskega sveta. Pogreb bo v četrtek ob 9 popoldne.

† Josip Robek, posestnik v Kladju, dolgoletni župan občine Blanca pri Sevnici. Umrl 11. t. m. po dolgi, zelo mučni bolezni. Pogreb zelo časten nedeljo 13. t. m. popoldne s sv. mašo.

N. p. v. m.!

Mala kronika

★ Trgovskim in drugim zasebnim nameščencem! Po večletnem tihem, neumornem delu za svoj obstoj sklicuje Trgovsko bolnišnico in podporno društvo v Ljubljani za nedeljo dne 20. okt. ob 10 popoldne v dvorani palače Delavske zbornice svoj občni zbor, katerega dnevni red vsebuje kot glavno točko odobritev novih društvenih pravil, ki vsebujejo temeljna določila o izvedbi višjega zavarovanja. Za bolniško blagajno društva je pred kratkim minister socialne politike odobril pravilnik kot dopolnilo k Statutu Osrednjega urada za zavarovanje delavcev in s tem činom priznal blagajni trden pravni temelj. Društvo pa hoče svojim članom na podlagi neznanega povišanja mesečnih premij nuditi več, da jim je pri sru napredek in procvit njih zavarovalne institucije, ki že dolga desetletja vrši svojo funkcijo v socialnem zavarovanju trgovskih in drugih zasebnih nameščencev v Sloveniji. Z gnojno in moralno podporo od strani nameščencev, kakor tudi poslodavcev naj postane Trgovsko bolnišnico in podporno društvo zares jak švar bitnih socialnih interesov naših nameščencev in ta cilj naj doseže svojo manifestacijo in afirmacijo ob polnoštevni udeležbi članstva in drugih zainteresiranih činiteljev na nedeljskem občnem zboru!

★ Opozorilo katehelom. Zgodbe sv. pisma za osnovne šole so — kakor znano — pošle; nove pa so še-le deloma natisnjene. V višjih razredih osnovne šole je tu in tam več otrok, ki so brez tega učbenika. Za stilo bi se odpomoglo s knjigo »Kratke zgodbe sv. pisma stare in nove zaveze s slikami« (J. Vole). Škofijski ordinariat ima v zalogi še nekaj tisočev izvodov. Natisnjena je bila ta knjižica 1. 1916. Izvod stane samo 6 Din. Naroča se pri šk. ordinariatu, pa tudi po knjižarnah.

★ Javen razpis. Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu razpisuje javen natečaj za zgraditev poslopja ekspoziturne OUZD v Mariboru. Konkurenti dolo potrebne načrte, razpisne pogoje in gradbeni program pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani za ceno 100 Din. Rok za predložitev osnutkov je do 30. novembra 1929. Razpis je bil objavljen v našem listu v nedeljo, dne 13. oktobra t. l.

★ Prodaja starih znamk. Filatelistom in zbirateljem starih porabljenih znamk sporoča poštna uprava ponovno, da bo prodala dne 21. oktobra ob enajstih v svojem skladišču na Sv. Jakoba trgu št. 2 v Ljubljani 118 vreč škartiranih spremnic z nalepljenimi in prežigosanimi znamkami ameriške in londonske izdaje Vsaka vreča tehta bito. 25 kg in je za vsako vrečo treba položiti jamčevino 20 Din. Kdor ne bi položil jamčevine, se ne more udeležiti dražbe. — Oblastna poštno-telegrafna uprava.

★ O samoumoru v Zg. Šiški smo poročali včeraj na podlagi mistificiranega dopisa in podpisa. Smo pa na najboljšem potu, da izsledimo mistifikatorja, ki pošilja o svojem bližnjem v svet lažnjive vesti.

★ Vlom v Kranju. Večji vlom se je pripetil v noči od ponedeljka na torek v Kranju. Neznani storilec je vdrl skozi okno v koločvorskostavarijo ter odnesel iz predala 2000 Din denarja, drugih stvari v restavraciji se ni dotaknil. Oblasti poizvedujejo za vlomilec.

★ Privatna bolniška blagajna »Merkur« v Zagrebu, poverjeništvu Ljubljana, Resljeva cesta 15., I. nad., levo, tel. št. 20-74, sprejema prijave od 9 do 14. 11611

★ ČE SI ŽELITE res dobro in trpežno kolo z jamstvom, si naročite le »PUCH« kolo pri tvrdki IGN. VOK, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 7 ali: v podružnici Novo mesto. Dobite ga tudi na mesečne obroke.

Ljubljana

Kaj bo danes?

Opera: Gorenjski slavček. D. Ob pol 8.

Drama: Nevesta s krono. A. Ob 8.

Kino Dvor: Junaška desnica.

Lekarne: Nočno službo imajo: Mr. Sušnik, Marijin trg 5 in Mr. Kural, Gosposvetska c. 10.

Miklošičeva cesta

Poleg Aleksandrove ceste je najlepša cesta v Ljubljani gotovo Miklošičeva cesta. Lepo široko je asfaltirana, na obeh straneh udobni hodniki in same lepe stavbe. V kratkem bosta zrastle, oziroma ena že stoji, še dve novi stavbi. Prva je palača Vzajemne zavarovalnice, ki je že dozidana do strehe. Ta palača bo v okras Masarykovi in Miklošičevi cesti. Vsak tujec, prihajajoč s kolodvorja, bo imel že radi te palače takoj prvi vtis o našem mestu mnogo lepši, kakor pa dosedaj. In prvi vtis — glaven, odločilen vtis. Drugo stavbo gradi sedaj stavebnik Battelino na oglu Pražakove ulice in Miklošičeve ceste, nasproti palače Polkojnskega zavoda. Stavba bo najbrže še pred nastopom zime pod streho, zaenkrat pa stoji samo še osnovni zidovi. Za Miklošičevo cesto je pred vsem važno, da se zasidra še prostor nasproti Vzajemne zavarovalnice. Na to mesto naj pride kaka res reprezentančna stavba, vredna sosesčine Vzajemne zavarovalnice. Lani se je za ta prostor zanimala zveza grafičnih delavcev in pride na to mesto najbrž res dom grafičnih delavcev. Za lepoto Miklošičeve ceste je tudi nujno potrebno, da se končno regulira Pražakova ulica ter odstrani z nje smrdljivo skladišče kosti in cunj, čigar nelepi vonji pogosto silijo tudi na Miklošičevo cesto. Šele, ko se napravi vse to, bo Miklošičeva cesta popolna in vredna naslova najlepše ljubljanske ceste.

★ Vreme v Ljubljani je bilo včeraj kakor prejšnji dan. Jutranja toplota 3,6° C, čez dan 13° C. Pač pa se je v drugih krajih nekoliko ogrelo. Maribor in Belgrad sta imela 15°, Zagreb in Skopje 16°, Split 21°.

★ Odkopano okostje na Brinju. Včeraj popoldne so delavci na nekem stavbišču na Brinju odkopali človeško okostje, ki najbrže še ni dolgo ležalo v zemlji. Policija sumi, da ge tu za zločin in je uvedla preiskavo.

★ Stavo dobil, zato pa bil ukraden. Dva delavca, Matija N. in Janez Z., sta popivala v neki gostilni na Glincah. Janez je pil vino v zelo dolgih požirkih, toda Matija ga je le sekal pri pičci. Janez se je razjezil: »Matija, spij v dveh požirkih poln štefan vina, pa ti vino plačam in štiri kovače ti dam!« Stava velja! Matija je nagnil steklenico in res v dveh požirkih izpil ves štefan do dna. Najbrže je s tem postavil rekord za Glincah. Janez je kavalirsko poravnal stavo, Matija pa je bil tudi pošteno »truden« in je omagal na dvorišču ter zasmrčal Prebrisan Janez ga je dolgo stražil, nato pa odšel. Zjutraj je Matija v groznem mačku pogrešil 400 Din. Nekdo mu jih je moral ukrasti iz žepa. Matija sumi, da je bil to Janez in ga je ovadil policiji.

★ Če dva mesarska fanta dirkata. Mimo vojašnice na Poljanski cesti sta predvčerajšnjim dirkala vsak z enovprežnim vozom dva mesarska vajenca. Prvi je hotel prehiteti drugega, toda na napačni strani. Konj drugega se je prestrašil in se dvignil s prednjimi nogami na voz prvega farta, ter ga je bilo pozneje težko ločiti od voza, ker se je vani zagvozil. Konj je bil poskodovan, pa tudi voz drugega vajenca. Kriva nezgode sta oba vajenca, že zaradi tega, ker sta dirkala po cesti, povrh tega pa je prvi vozil po levi strani, drugi pa luči ni imel.

★ Ne ve, kje je izgubil dva prsta. Na dolensko stražnico je predinočnim privedla Antonija Sluga svojega moža Ivana. Ta je krvavel na levi roki in sta mu manjkala dva prsta. Mož so na stražnici obvezali in vprašali, kje se je ponesrečil. Sluga je pojasnil, da sam prav za prav ne ve, kje, zakaj pri dolenskem kolodvoru ga je napadla božjast, kaj se je pa naprej zgodilo z njim, ne ve prav nič.

★ Reven ter vsega priporočila vreden akademik bi si v svojem težkem gnotnem položaju rad pomagal z instrukcijami. Poučeval bi predvsem realčne predmete. Naslov v uredništvu, soba št. 6.

Damski plašči

od najfinejšega luksuznega izdelka in blaga do preprostih so najugodnejše v izbiri pri tvrdki

Fran Lukič

Stritarjeva ulica

Maribor

Ce so lantje pijani

Bilo je pri trgatvi v Frolahovem vinogradu v Bačkovi v občini Drujanje pri Sv. Benediktu v Slov. gorah. Nenadoma je iz še nepojasnjenega razloga prišlo med fanti do prepira in spopada. Pri tem je eden izmed navzočih fantov zgrabil za samokres, ki ga je imel pri sebi, hotel na ta način ubraniti svojega prijatelja 22letnega posestnikovega sina Mihaela Fička pred napadom od strani nekega A. K. Po nesrečnem naključju pa se je samokres sprožil in je strel prebil Fičko desno nogo. Preplašeni Fičko se je pri tem tako nesrečno zrušil na tla, da si je pri padcu še zlomil desno nogo. Drugi strel, ki je prišel iz neznane smeri, pa je pogodil posestniškega sina Franca Bratušo, ki je obelzel mrtev v mlaki krvi. Težko ranjenega Fička so prepeljali v mariborsko bolnico.

★ Prof. Mlakar v Mariboru. Jutri prispe na povabilo tukajšnje Prosvetne zveze v Maribor po vsej Sloveniji popularni planinski predavatelj prof. J. Mlakar iz Ljubljane, ki bo Mariborčane zopet razvedril s svojim filmskim predavanjem »V raju Evrope«. Omenjeni film je eden najčarnejših pokrajinskih filmov, ki prikazuje prelesto »Evropske raje« — divne Švice. Film, ki je šel skozi mojstrske režiserske roke dr. W. Žirna in ki je umotvor produkcije slovitega berlinskega »Ufa-filma«, ki radi krasnih posnetkov ter veličasti švicarske prirode, nudi vsem udeležencem izreden umetniški užitek. Pri predstavi zapoje moški pevski zbor več planinskih pesmi. Da bo udeležba številna, pa jamči že samo predavateljevo ime, znano vsej slovenski javnosti. Zlasti v planinskih krogih se opaža za to filmsko predavanje prav živahno zanimanje.

★ Duhovniki tretjeredniki imajo mesečni sestanek jutri ob pol 16 v frančiškanskem samostanu.

★ V Maribor je prispel včeraj iz Holandske g. Tantenberg z nalogom, da organizira večji transport naših rudarjev v Nizozemsko, kjer se jim obeta zaslužek pod zelo ugodnimi pogoji. Organizacija transporta se bo izvršila sporazumno s tukajšnjo Borzo dela.

★ Carinski inspektor g. Rupel iz Ljubljane, ki se je delj časa mudil v Mariboru v službenih zadevah in ki je v zadevi gradnje nove carinarice v Dravogradu posetil tudi tamošnjo carinarico, je včeraj odpotoval nazaj v Ljubljano.

★ Sanatorij na Pohorju. V zvezi z akcijo za gradnjo pohorske vzpenjače se je za podpis večjega števila deležev prijavila tukajšnjemu pripravljalnemu odboru tudi neka varšavska zdravnica, ki namerava postaviti na Pohorju sanatorij. Vsekakor dokazuje to, kako se za omenjeno akcijo zanimajo celo v inozemstvu, kjer vedo ceniti pomen čistega pohorskega zraka in pekočega solnca za zdravljenje.

★ 11 avtomobilskih prestopkov beleži včerajšnja policijska kronika. Zanimivo je, da gre v vseh enajstih slučajih za šoferje-tuice, ki ne vedo za nedavne poostrene cestno-prometne odredbe. Odslej po polic. komisarijat objavil vsa imena teh »prestopkarjev«.

★ Prosvetni kino »Omladina« v Cvetlični ulici 28 predvaja v dnevi od petka do ponedeljka znani vefilmi »Sv. Frančišek« v 7. dejanjih. Večerne predstave ob pol osmih. V nedeljo po potrebi tudi popoldne ob 15 ali 17, če se prijavi dovolj interesentov. Prijave se sprejemajo v Omladinskih prostorih.

★ Pri težkočah v želodcu in črevih, pomanjkanju slasti, lenivem odvajanju, napenjanju, gorečici, pehanju, tesnobi, bolečinah v čelu, nagnjenju k bljuvanju povzročitel 1 do 2 čaši naravne »Franz-Josef«-grenčice temeljito čiščenje prebavi. Izjave bolnišnice dokazujejo, da »Franz-Josef«-vodo radi jemlje celo težko bolni, in da se dosežejo z njo veliki uspehi. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

BAYER

Tu gre mož katerega muči kašelj. Zakaj pa tudi ne vzame

Kresival-a?

Priznani in okusni Bayer-jev proizvod.

dinskem domu. Film je zelo poučljiv ter se radi tega pričakuje številna udeležba.

★ Mestno pokopališče bo radi srušenja kotla zaprto od 27. t. m. do vključno 3. novembra t. l.

★ Srčni kapi je podlegel včeraj ob peti uri zjutraj 45letni čevljarški mojster Franc Salkovič. Pokojnik je bil dolgo vrsto let član tukajšnje požarne brambre, pri kateri je v poslednjem času deloval kot požarni mojster. Svojo nesebičnost in požrtvovalnost je dokazal tudi s svojim vnetim sodelovanjem pri tukajšnjem rešilnem oddelku, pri katerem je ravno pred nedavnim absolviraj svojo dvatisočo vožnjo. Pogreb pokojnika bo jutri ob pol 17 na mestnem pokopališču v Pobrežju. Razposlopja tukajšnje požarne brambre vihra ob priliki smrti njenega požrtvovalnega člana črna zastava.

★ Smrtna kosa. Preminuli sta: 41letna železničarjeva soproga Ela Stember, Tattenbachova 5. Pogreb pokojnice bo jutri ob tri četrt na 17 na mestnem pokopališču v Pobrežju. — Ljudmila Koren, hčerka pekovskega mojstra. Pogreb danes ob 14 iz hiše žalosti Koroška cesta 47 na mestno pokopališče v Pobrežju.

★ Himen. Poročila sta se v tukajšnji frančiškanski cerkvi g. Rafko Berce, učitelj in šmarje pri Jelsah, z gđ. Olgo Bračičevo, učiteljico istotam.

★ Na delovnem trgu. Takoj dobe zaposlitev preko tukajšnje Borze dela: 1 ključavničar, 2 avtomehanika, 4 mizarji, 1 žagar, 1 usnar, 2 tapetnika, 10 pleskarjev, 2 tovarniški delavci, 5 kuharic, 1 šivilja, 1 natakarka, 5 služkinj ter 1 starejša vzgojiteljica.

★ Ob levo nogo je prišla 46letna drvarjeva žena Marija Struc iz Smolnika. Pri žaganju ji je hlopad padel na levo nogo ter ji jo strl. Prepeljali so jo v tukajšnjo bolnico.

Celje

★ Narodno igro »Mariša«, ki je doživela prošlo nedeljo v Narodnem domu zadovoljiv uspeh, bodo Krecovci na splošno željo prijateljev njih družine ponovili v nedeljo 20. oktobra ob pol štirih popoldne. Vstopnice v Slomškovi tiskovni zadrugi.

★ Prvo gostovanje mariborskega gledališča v tej sezoni se vrši drevi v celjskem mestnem gledališču. Uprizorili bodo Cankarjevo farso »Pohujšanje v dolini Sentflorjanske«.

★ Prvi prosvetni večer v letošnji sezoni se bo vršil v ponedeljek 21. oktobra ob 8 zvečer v telovadni dvorani Orlovskega doma. Predaval bo g. dr. Janez Abčič iz Ljubljane o aktualnem panevropskem vprašanju. Prosimo vse, ki se nameravajo tega zanimivega predavanja udeležiti, da si nabavijo vstopnice v predprodaji v Prosvetnem tajništvu na Cankarjevi ulici 4. — Vstopnice se že dobijo. Vstopnina je samo tak visoka, da krije stroške prireditve.

★ Proslava desetletnice gremijskega načelnika g. R. Stermeckija. Polnoštevilni odbor gremija trgovcev Celje je proslavil desetletnico namčenja g. R. Stermeckija na posebni slavnostni seji v soboto 12. oktobra. Na seji se je ugotovil zgodovinski pregled dela načelnikovega od njegove prve izvolitve 24. septembra 1919, ko je prišel gremij v slovenske roke Poudarjene so bile velike zasluge načelnika, ki je znal premagati vse neštete težave, katere so se stavljale delu gremija na pot. V zahvalo mu je odbor izročil spominsko tablo s slikami vseh članov načelnstva.

★ Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Celju praznuje v zmislu svojih društvenih pravil dne 19. oktobra žalni dan v spomin padlih in umrlih borcev naše domovine. V ta namen se bo brala navedena dne ob osmih zjutraj v župni cerkvi sv. Danijela spominska maša-zadušnica, h kateri se vabijo vse državne in javne korporacije.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sreda, 16. okt.: Opoldanski program odpade. 17. Koncert radio-orkestra. 16.30 Otroški kotiček radio-telka. 19. Uprava in gospodarstvo v Iliriji, prof. Kranjec. 19.30 Francoščina, poučuje dr. Leben. 20. Prenos iz Zagreba. 22. Casovna napoved in poročila

Drugi programi:

Sreda 16. oktobra.

Belgrad: 13.40 Radio-kvartet. — 19.30 V spomin Jos. Dobrovskemu (ob 100-letnici smrti) govori prof. dr. Moskovljevič. — 20.00 Koncert radio-kvarteta s sodelovanjem ge. N. Stajič, čl beogr. opere in ge. Lj. Sfiligoi, članice beogr. opere. — 21.20 »Smejoča se žena«, tragikomedija. — 21.40 Cas, časopisne vesti. — 21.55 Koncert balalajk. — Zagreb: 20.30 Norveški večer. — Budapest: 12.05 Koncert s sodelovanjem gđe. B. Hegedüs (pesmi). — 17.40 Koncert ciganskega orkestra. — 20.30 Norveški večer. — 22.10 Koncert orkestra. — Dunaj: 15.15 Glasbena ura za mladino. — 16. Popoldanski koncert. — 20.05 Norveški večer. — Milan: 17. Kvintet. 20.30 Lahka glasba. — Praga: 19.05 Ljudske balade na Moravskem. — 20.00 Norveški večer. — Rim: 17.30 Popoldanski koncert. — 21.02 Prenos Verdi-jeve opere. — Berlin: 19. Sonate. — 20 »Princesa iz Trapezunta«, opereta. — Katovice: 16.45 Plošče. — 17.15 Novosti na knjižnem trgu. — 17.40 Ljudski koncert iz Varšave. — 19.05 Koncert. — 20.30 Norveški večer. — Toulouse: 19.13 Plesna glasba. — 20.15 Koncert simfon. orkestra. — Stuttgart: 16.15 Radio-orkester. — 19.35 Ura za šahiste. — 20. Norveški večer. — 21. Zabavna ura. — Torino: 19.15 Radio-koncert. — 20.30 Radio-kvintet. — 21.15 Raznovrstna glasba. — M. Ostrava: 15. Koncert poljske glasbe. — 16.30 Ura za deco. — 19.05 Koncert. — 20. Koncert norveške glasbe.

Divni bujni lasje

so redkokedaj dar narave. Skoro povsod so delo posebne nege. Zato, da bodo lasje mehki kot svila, očarajoče blesteči in prijetnega duha, posvetite posebno pažnjo izbiri sredstva za nego las.

Mi Vam edino priporočam naš preizkušeni

SHAMPOING 'ALEM' MERIMA-1839

Cankarjeva pot v svet

Prvi slovenski pisatelj, ki si polagoma osvojijo svoje mesto v svetovnem slovnstvu in ki ga kot legitimnega predstavnika slovenske književnosti z vsem spoštovanjem sprejemajo v svet, je Ivan Cankar. Ne bomo iskali vzrokov, zakaj si ga ne Prešeren ne kak drug slovenski mož ni osvojil, kakor mu je po pravici šlo; zadovoljimo se z ugotovitvijo, da se je Cankarju prvemu posrečilo zbuditi zanimanje in neprikrito občudovanje svetovnega foruma in da pričajo vedno česče pojavljajoči se prevodi njegovih del o tem, da je prešla Cankarjeva pot v svet že v drugo fazo: če smatramo prve poizkuse uveljavljanja Cankarjevega imena v svetu kot trdo in vztrajno ponujanje, se obrača stvar v poslednjem času že tako, da se javlja iz sveta povpraševanje po njem. Ne prikrivamo si dejstva, da sega dan današnji po prevodih Cankarjevih del še razmeroma ozek krog in da bo treba vendarle še mnogo ponujanja, preden se povpraševanje po njem tako pojači, da postanejo resnično obča last kulturnega sveta. Ne pozabimo pa pri tem, da se s tem ne utira pot samo Cankarju, ampak da se ugrajuje in pripravljajo pot slovenski književnosti sploh — seveda, v kolikor imamo pri nas še take poti v svet dostojnih del.

V poslednjem času beležimo izid dveh prevodov, ki sta vredna naše pozornosti ne le radi podanih prevodov samih, ampak še bolj radi avtorov, s katerima sta opremljena.

Najprej je izšla Niethammerjeva založba »Der Knecht Jernej« — Eine Auswahl. Eingeleitet von E. A. Reinhardt, za katero je oskrbel prevod gospa Jirku. Knjiga predstavlja poleg »Hlapca Jerneja« čitatelju še »Polikarpa«, nekaj črtic iz »Podob iz sanj« in iz »Mojeja življenja«.

Uvod je napisal znani nemški esejist E. A. Reinhardt, ki se je v poslednjem času pravičlavljal s temeljito študijo o Eleonori Duse. Dasi se mu pozna, in tudi sam priznava, da ne pozna celotnega Cankarjevega dela, je vendar podal dosti posrečeno karakteristiko avtorja in zlasti slovenske zemlje, ki ga je rodila. O vsebini in ideji Cankarjevih spisov se izraža takole: »Če danes pregledamo njegovo življenje in vso obilico njegovih del, najdemo v vsej mnogoternosti dogodkov, življenjskih položajev in pokrajin izpoved in podobo sledečega temeljnega doživljanja kot predmet njegovega dela: življenje je suženjstvo, siromaštvo je usoda, ki ji ne ubežiš, in zoper vso skopost zemlje in človeških src nam je podelil Bog eno samo tolažbo: pohlevnost in dobroto, ki je milost ubogih na duhu in hkrati slednji smoter vse modrosti... in dalje: »Tako se prepleta, kakor je za izrazitega slovenskega pesnika značilno, skozi njegovo ustvarjanje teologija odrešenja. In ko roma v otožnosti prezgodnjega večera iz enega usodnega kroga svojega naroda v drugega, napoti vso bedo, vse zlo in kar je videti brez rešitve v tej usodi tja, kjer se milost razprostira med bitjem in sodbo.«

Kar tiče prevoda samega, ni tu mesta, da bi podrobneje razpravljali o njem. Na splošno bodi povedano, da je dober, ker je neprisiljen, gladek in ker vsebuje dosti močan odsev čara, ki ga izžareva neprekosljivi Cankarjev jezik. Omeniti pa je, da je prevod na mnogih mestih preveč svoboden. To bi še ne bilo tako napak, če bi ne postajal časih po nepotrebnem preveč gostobeseden, časih pa preskopen, tako da mestoma pogrešamo cele stavke, kar sicer ne kazi poteka, pač pa doslovnost, ker je treba navzlic vsej svobodi podati v prevodu celotno delo. Neumestno je tudi vporabljanje besede »Gospodar« v nemškem tekstu, kajti ta pojem je udomačen pri Nemcih kot izraz za vladarja, ne pa v pomenu kmečkega gospodarja.

Vse natančnejši in točnejši je italijanski prevod Cankarjeve drame »Kralj na Betajnovic« (Il re di Betajnova, dramma in tre atti, traduzione integrale dallo sloveno e studio critico di Bartolomeo Calvi. — Società Editrice Internazionale, Torino itd.) Italijansko besedilo se s slovenskim izvirnikom krije skoro dobesedno, pri tem je pa ostala italijanska krasno zveneča in izrazito bogata. V tem prevodu živi Cankarjev duh vse jače kot v nemškem; sploh moremo po doslej izšlih raznih prevodih sklepati, da se italijanska vse volnejše prilagodi Cankarjevi slovenščini nego nemščina.

Zelo pomembna pa je za nas prevajateljce.

va kritična študija, s katero je predstavil delo italijanskemu čitatelju. Na ena in petdesetih straneh razpravlja Calvi o »Kralju na Betajnovic«, posvečujoč tenko pažnjo vsem razvitim in nakazanim problemom, ki jih del vsebuje. Temeljito je premedil vse osebe, kritično preiskal in izluščil jedro vsake posamezne, izluščil pa je tudi jedro drame kot take in zlasti njenega glavnega junaka. Naslanjajoč se na uvodno študijo dr. Izidora Cankarja k petemu zvezku Zbranih spisov, je prodiral Calvi še vse globlje v bistvo Cankarjevih idej, primerjajoč ga idejno z Alfierijem, Shakespearejem, Gorkim, Nietzschejem in Ibsenom. Calvi jeva kritična študija o »Kralju na Betajnovic« je naravnost vzor temeljite kritične razprave in zasluzi popolno priznanje kot taka; ker je pa za nas še posebno važna z ozirom na Cankarja, bi bilo priporočljivo, da se prevede v slovenščino.

Nova Muzika II., št. 4

je pravkar izšla še za avgust. V literarni prilogi ima profesor dr. P. Kozina razpravo »O pouku petja in učiteljskih petja«. Avtor govori zelo poučno o italijanskih in »nemških« metodi učenja petja, o zablodah tega učenja in se zavzemlje za enoten učni načrt. Dr. Ivan Karlin objavlja začetek razprave »O »vibratu« na gosli«, ki bo zlasti praktičnim goslašem v informacijo. Navaja mnenja osmih slavnihih teoretikov in praktikov o vibratu in bo razpravo še nadaljeval. Dobro došel je tudi L. M. Š.-ev Sez nam muzikalij, ki so izšle od novega leta 1929, do konca avgusta t. l. Glasbeni del objavlja daljšo domačo klavirsko skladbo Lucijana M. Škerjanca »Pro memoria 13. II.« (Tema con 4 variazioni) iz leta 1927. Gosp. Škerjanc oblikuje precej dolg stavek z izrazitim tematom štrikar v zelo težkem in virtuoznem klavirskem slogu. Tema je drzno preoblikovan, s fantazijo vedno drugače obločen: prva variacija učinkuje s pestro harmoniko, druga in tretja sta dvoglasna kánona, četrta pa nosi zdelan tema v basu pod živahno lomljeno akordiko itd. Pri zadnji variaciji gre za večtonalnost. G. Škerjanc je po »4 Klaviristike« do te skladbe storil velik skok v razvoju. Sicer se vedno ljubi polnozvočni učinek, ki ga tudi čisto linearna imitacija še ne zamažeta, pa je že določeno posegel tudi k modernejšim sredstvom in formam in pokazal privrkat tudi ljubezen do nove, čistoglasbene linearosti. Skladba zasluži pozornost naših boljših igračev, ki naj bi jo kmalu izvajali na kakem javnem koncertu. Anton Lajovic ima v tej številki lirsko občuteno »Mesečina«, pesem za glas in klavir na tekst Drag. Domjanica. Skladba kaže specifično Lajovičevo občutenje in niemu lasten harmonični aparat in gradnjo. V Mali N. M. objavlja Stanko Premrl ljubko dvoglasno »Luč z neba« (tekst P. Krizostom) v onem mehke, preprostem liricnem slogu, ki se skladatelju najbolj posreči in je tako iskren. Saša Šantel objavlja »Fantazijo za šolski godalni kvartet na tema »Misi moje« iz l. 1910. Zelo preprosta skladbica, ki ne bo delala težkoč. Naročite se na Novo Muziko!

Ljubljansko gledališče

Drama:
Začetek ob 20 zvečer.
Sreda, 16. oktobra: NEVESTA S. KRONO. Red A. Četrtek, 17. oktobra: NAŠ GOSPOD ZUPNIK. Izven.

Opera:
Začetek ob pol 20 zvečer.
Sreda, 16. oktobra: GORENJSKI SLAVČEK. Red D. Četrtek, 17. oktobra: ŠVANDA DUDAK. Red B.

Mariborsko gledališče

Sreda, 16. oktobra: Gostovanje v Celju.
Četrtek, 17. oktobra ob 20. uri: CERKVENA MIS. Ab. C. Kuponi.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 16. oktobra ob 20: POHUJSANJE V DOLNI ŠENTFLORIJSKI. Gostovanje Mariborčanov.

Ljudski oder v Ljubljani

Veseloigra Dama-škrat ali Zaljubljeni vitezi, ki jo uprizori v nedeljo ob pol 8 zvečer Ljudski oder vsebuje toliko duhovitih prizorov združenim z izvrstnim humorjem, da bo brez dvoma našel dovolj zabave in razvedrila vsakdo, ki poseti to uprizoritev.

Orel

Članstvu odseka »Ljubljana«, Bratje danes zvečer ob pol 21 bo govoril v Rokodelskem domu I. nadstropje, gosp. prof. Šarabon o sportu. Pridite vsi, pridejo naj oni, ki se tudi zanimajo za sport. Bog živi! Predsednik.

Literarni večer Šentpeterskega Orla. Drevo točno ob 8, se vrši namesto fantovskega večera — prvi šentpeterski literarni večer. Uvodno besedo ima br. Ton Vin, kratko predavanje br. Matije, branje del slovenskih pesnikov in pisateljev. Povabili smo na ta naš večer brate in prijatelje iz ljubljanskih orlovskih druženj, da se med seboj spoznamo in navdušimo za skupno delo. Zato iskreno vabimo vse naše br. starešine, članke in goste, da se polnoštevilno udeležijo lepega večera v šentpeterski »Prosvetici«. Bog živi! — Odbor.

Ljubljanskim orlovskim odsekom! Šentpeterski Orel vabi vse članke ljubljanskih orlovskih odsekov na svoj literarni večer, ki se vrši danes ob 8 v šentpeterski »Prosvetici« (poleg cerkve). Skušamo ustvariti tesnejše stike med seboj, da bomo uspešneje orali ledino na orlovski zemlji v Ljubljani. Bog živi! — Odbor šentpeterskega Orla — Ljubljana.

Cerkveni vestnik

Sv. misijon v cerkvi presv. Srca Jezusovega v Ljubljani. Obhajal se bo od četrtega 17. oktobra do nedelje 27. oktobra po sledečem sporedu: Začetek misijona v četrtek 17. oktobra ob 7 zvečer (Pridi sv. Duh in uvodni govor). — Ob delavniških bo vsak dan ob 6 zjutraj misijonski govor in sv. maša z blagoslovom in ob 7 zvečer rožniševska pobožnost nato ob pol 8 misijonska pridiga. — Ob nedeljah bo ob 7 zjutraj sv. maša z blagoslovom in misijonska pridiga; ob 10 misijonska pridiga in sv. maša s petjem; popoldne pa ob 5 misijonski govor in litanije z blagoslovom.

Izvenccerkveni sestanek ima danes zvečer ob 8 Križanska moška in mladeniška Marijina družba v svoji družbeni dvorani v Križankah.

Poizvedovanja

Zamenjan klobuk. Tisti gospod, ki je v soboto zvečer v kavarni Union (za vrati) zamenjal trdi klobuk (trdke Čadež) in pustil svojega (trdke Magdič), naj ga vrne pri blagajni, kjer ga čaka njegov.

Borza

DENAR

15. oktobra.

Tudi v današnjem deviznem prometu so težaji popuščali, ravno tako so oslabei devizni težaji v Curihu. Promet je bil srednji. Privatno blago je bilo zaključeno v devizah Trst, Pariz in deloma Dunaja, v ostalih zaključenih devizah pa je intervenirala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2281 bl., Berlin 1352.25 bl., Bruselj 790.96 bl., Budimpešta 989.81 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 795.50—798.50 (797.—), London 275.52—276.32 (275.92), Newyork 56.565 bl., Pariz 221.63—223.63 (222.63), Praga 167.49—168.29 (167.89), Trst 295.70—297.70 (296.70).

Zagreb. Amsterdam 2277 — 2283, Berlin 1350.75—1353.75, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 795.50—798.50, London 275.52—276.32, Newyork 56.465—56.665, Pariz 221.63—223.63, Praga 167.49 do 168.29, Trst 295.81—297.81.

Belgrad. Berlin 1350.75—1353.75, Budimpešta 988.81—991.81, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 795.50—798.50, London 275.52—276.32, Newyork 56.465—56.665, Pariz 221.63—223.63, Praga 167.49 do 168.29, Trst 295.75—297.75.

Curih. Belgrad. 9.1200, Berlin 123.36, Budimpešta 90.35, Bukarest 3.07875, Dunaj 72.72, London 25.175, Madrid 74.15, Newyork 517, Pariz 20.82, Praga 15.3125, Sofija 3.745, Trst 27.08, Varšava 58.

VREDNOSTNI PAPIRIJ

Ljubljana. Vojna škoda 420 den., Celjska pos. 170 den., Ljublj. kred. 123 den., Praštediona 872.50 den., Kred. zavod 170 den., Vevče 130 den., Stavbna 50 den., Šešir 105 den., Ruše 250—260.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 419—420 (425), kasa 414—420 (420—425), termini: X. 424, XII. 425—425.50 (425—429), 7% inv. pos. 85—85.50 (85), agrari 53.50—54. — Bančni pap.: Union 202—204 (202), Poljo 16—17, Hrv. 50 den., Kred. 93 den., Jugo 81.50—84, Lj. Kr. 123 den., Nar. 8050—8200, Prašted. 872.50—882.50 (875), Srpska 156—158, Zem. 125—130, Obrina 38 den., Etno 164 den., Kat. 32 den. — Ind. pap.: Guttmann 180—190, Slanovca 125—140, Slaveks 96—100, Danica 120, Drava 360—370 (360), Sečerana 412.50 do 417.50 (410—415), Osj. ljev. 210—220, Brog. vag. 130—135 (130), Union 135—145, Isis 22—24, Ragusea 420—430, Trbovlje 465—480, Vevče 132 den., Nar. šum. 40—45, Piv. Sar. 205, Nar. ml. 20, Ragusea 500.

Belgrad. Narodna banka 8180—8190 7% inv. pos. 85—85.50 (85.50—85), agrari 53.50—54.50 (53 do 54), vojna škoda XII. 427.50—428 (427—430).

Dunaj. Don. sav. jadr. 83.90, Wiener Bankverein 21.85, Creditanstalt 54.25, Escomptes. 178.50 (8:1), Union 24.75, Aussiger Chemische 255, Guttmann 23.35, Slavex 11.75, Alpine 38.80, Trboveljska 58.50, Leykam 7.35, Ljuba Murany 113.50.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 9 vagonov bukovih drv. Tendenca neizpremenjena.

Žito

Na podlagi današnjih poročil z našega žitnega trga so ostale tu kakor na svetovnem žitnem tržišču cene neizpremenjene, v Ameriki je opaziti celo rahlo poslabšanje položaja. Promet na našem

domačem žitnem trgu ni bil zelo živahen, veliko povpraševanje po pšenici je ponehalo, pa tudi za korožo se je zanimanje dosti poglobilo. Stara koroža velja 160—162.50 bačka nakladalna postaja, umetno sušena pa 155—157.50.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Sombor. Pšenica bačka železnica prompt 190 do 195, banaška pšenica 185—190, sremška in slavonska pšenica 187.50—192.50, bačka potiska pšenica 202.50—207.50, banaška pšenica Bega šlep 200—205, banaška pšenica Bega kanal 195—200, bačka pšenica ladja Dunav 200—205. — Oves bački in sremški 142.50—147.50, oves sremški in slavonski 140—145. — Rž bačka 150—155. — Koroza bačka 152.50—157.50, koroza bačka umetno sušena za oktober in november 150—155, koroza v storžih 72.50—77.50. — Fižol bački 500—510, fižol bački beli izbrani za oktober 510—520, fižol bački mešani 340—350. — Pšenična moka in otrobi neizpremenjeni. — Ječmen bački 63/64 kg 115—120, ječmen bački pomladni 65/66 kg 150—155, ječmen baranjski pomladni 66/67 kg 150—160. Tendence nespremenjene. Promet 215¼ vagonov.

Budimpešta. Tendence medla. Pšenica: okt. 38.03—22.90 zaklj. 22.86—22.88, marec 25.27—25.06 zaklj. 25.07—25.08, maj 25.88—25.77 zaklj. 25.76—25.77; rž: marec 19.18—19.15 zaklj. 19.15—19.15; koroza: maj 18.08—17.90 zaklj. 17.92—17.93.

Hmelj

Nürnberg, 15. okt. (Tel. »Slov.«) Danes je bilo na trgu zopet več zanimanja in tudi razpoloženja za nakupovanje se je zboljšalo. Predvsem se je povpraševalo za hallertauski in württemberški hmelj. Včerašnje cene so sicer še nespremenjene, vendar pa kaže, da se bodo cene za dobro barvo in kakovost zboljšale. Partija izbranega hallertauskega hmelja je dosegla ceno 95 mark. Prodanih je bilo 400 bal. Cene so ostale nespremenjene, zaključno razpoloženje je bilo mirno in nekoliko prijetnejše.

Alaško hmeljsko poročilo. Strasbourg, 14. t. m. Nakupovanje se nadaljuje po cenah Frs. 30 do 250 za 50 kg. Producenti, ki ne rabijo stelje ali gnojna, oddajajo slabe kvalitete po vsaki ceni. Neka tukajšnja pivovarna ni dala obrati svojih nasadov, ker je dobila hmelj ceneje pri drugih producentih, kot bi jo bilo stalo obiranje s tujimi ljudmi. Lepo blago pa se stalno išče in tudi dobro plačuje, po Frs. 150—250 za 50 kg. — Ena najmočnejših nakupovalk v zadnjih treh tednih je bila trvdka Lavrič. Večina sedanjih nakupov gre v inozemstvo, med tem ko se uvažava veliko češkega blaga, ki je letos razmeroma zelo poceni. — J. L.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Edward Saborsky & Co. Dunaj.) Priganih je bilo 2372 goved, in sicer 1237 volov, 575 bikov, 556 krav in 4 bivoli. Iz Jugoslavije je bilo vsega skupaj 274 goved. Na kontumačnem trgu je bilo 327 goved iz Romunije. Cene: volji najboljši 2.20—2.30, I.1.70—2, II. 1.40—1.60, III. 1—1.30, krave I. 1.25 do 1.50, II. 1—1.15, bikki 1.40—1.65, klavna živina 0.70—1. Cena za prvovrstne vole se je dobro držala, druge kakovosti pa so bile v nekaterih primerih za 5 grošev ceneje.

V podprtilju novega HOTELA MIKLIC se oddasta v najem

dva lepa velika lokala

Občina Moste sprejme v stalno službo

cestarja

v starosti od 25 do 45 let, ki zna delati cestna mulde in iste obkladati s kamenjem. Lastnoročno pisane ponudbe je vložiti do 20. oktobra 1929 na županstvo v Mostah.

Prvovrstna glasbila

direktno iz

TOVARNE

oziroma tovarn. skladišča

Velik

ilustrovani

CENIK

dobite zastoj. Zahtevajte ga pri največji

razpošiljalnici glasbil v Jugoslaviji

MEINEL i HEROLD

tvornica glasbil, gramofonov in harmonik

podružnica MARIBOR št. 102-B

Violine . . . od Din 95' dalje

Tamburice . . . 98' "

Mandoline . . . 136' "

Trube . . . 303' "

Gramofon . . . 345' "

Ročne harmonike

od Din 85' "

Sport

Tekme za Gosposvelski pokal.

V nedeljo, 20. t. m. popoldne se odigra na sportnem prostoru SK Ilirije letošnji turnir za prehodni Gosposvelski pokal, ki ga je l. 1926 ob svoji petnajstletnici razpisal SK Ilirija. Turnirja se udeležujejo vsi najboljši resnično zavedni ljubljanski sportni klubi. Lani je pristopil v krog udeležnikov kot prvi izvenljubljanski klub tudi I. SSK Maribor, prvoborilec našega narodnega sporta v Mariboru. Cisti dobilek turnirja je namenjen Jugoslovanski Matici, oz. Gosposvelskemu Zvonu. Zleteti je zaradi tega še toliko bolj, da poseti občinstvo nedeljski turnir v čim večjem številu, da izrazi tako simpatije za nacionalno hotenje sodelujočih društev ter pripomore k čim lepšemu gmotnemu uspehu.

HAJDUK ZACASNI DRŽAVNI PRVAK.

Nogometne tekme za državno prvenstvo so s tem, da je BSK razveljavljene tekme prepustil par forfait 3 : 0 Jugoslaviji in Hajduku, končane. Te tekme so se, lahko rečemo, vršile v znamenju samih protestov. Afere z Markovičem in Čuličem bodo sportnikom ostale v spominu, zlasti še ona s Čuličem, ki je prav za prav še vedno nerešena. Faktično se ni mogla dokazati ne ena ne druga trditev. BSK je s svojo odločitvijo, da razveljavljene tekme ne odigra, v glavnem oskodoval Haška, ki je radi tega padel na četrto mesto. Jugoslavija je namreč dobila na lahek način dve točki in zasedla tretje mesto. Tako so letošnje tekme izpadle zelo neugodno za zagrebške klube in je nejevolja razumljiva. Dosedanji prvaki so bili: leta 1922—23 Gradjanski z zmago nad Šaskom 4 : 2, 1923—24 Jugoslavija z zmago nad Hajdukom 2 : 1, 1924—25 Jugoslavija z zmago nad Gradjanskim 2 : 1, 1925—26 Gradjanski z zmago nad Jugoslavijo 2 : 1. Nato se je prvenstveno tekmovalje spreminilo, tekmovalo se je po točkah. Tako so zmagali po točkah leta 1926—27 Hajduk, leta 1927—28 Gradjanski in v tej sezoni do glavne skupščine JNS zopet Hajduk.

SK Jadran pozivlja članstvo na izredni občni zbor, ki se vrši v četrtek 17. okt. ob 8 v restavraciji »Mrak«.

Bale za neveste

naročajte le v tvornici perila

M. Alešovec

Ljubljana

Cankarjevo nabrežje št. 1

Umrl je naš dobri soprog, blagi oče, stari oče in tast, gospod

Martin Kordiš

trgovec, posestnik, bivši župan in predsednik krajnega šol. sveta

15. oktobra, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v starosti 72 let.

Pogreb blagega rajkega se bo vršil v četrtek dne 17. oktobra

ob 9 zjutraj na farno pokopališče na Taboru.

Dragega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

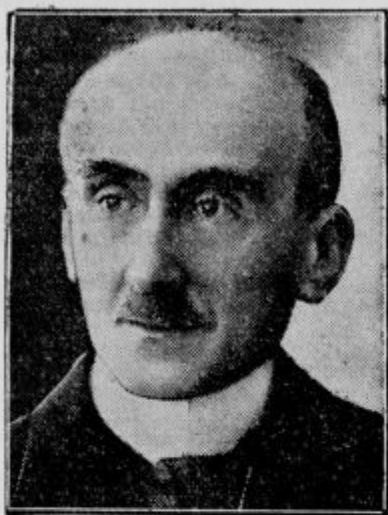
Loški potok, dne 15. oktobra 1929.

Zalujoče rodbine:

Kordiš, Košir, Pajnič

S parnikom v srce Sahare

Tehnika je tako napredovala, da že danes preobrazuje svet, a za bodoče se pečajo inženjerji z najsmelejšimi načrti. Napovedujejo se podzemski tuneli in ogromni prekomorski mostovi, umetna poplava svetovnih puščav in polet na najbližje zvezde... Med temi načrti je zaenkrat fantastičen samo poslednji, vsi drugi so pa že z danes znanimi sredstvi izvedljivi. Zelo velikega pomena za ves svet bi utegnili biti zlasti pridobitev velikih puščav za poljedelstvo in promet. O enem teh na-

Prof. Henri Bergson, francoski modroslovec, ki je l. 1927. prejel Nobelovo nagrado, bo obhajal dne 18. t. m. 70-letnico svojega rojstva.

črtov, ki se tiče Sahare, poroča washingtonski znanstvenik E. E. Slosson v časopisu »Science News-Letter«:

Približno 80 km jugozapadno od Biskre se začne vrsta slanih jezer in močvirij, ki se raztezajo od Alžira preko Tunisa skoraj do Gabeškega zaliva. Velik del tega ozemlja leži pod gladino Sredozemskega morja in razni inženjerji so se v teku zadnjih 60 let pečali z možnostjo, da bi se v te prostore s pomočjo kanalov napeljala voda iz Sredozemskega morja. Tako se je francoski polkovnik Roudaire do svoje smrti l. 1885. potegoval za to, da bi se napravil 22 km dolg kanal med zalivom Gabes in najbližjim slanim jezerom Šot el-Džerid. Stroški bi znašali 30 milijonov dolarjev, dela pa bi trajala približno pet let. Na ta način bi se ustvarilo umetno jezero, ki bi imelo 80.000 km² površine in bi bilo po prečno globoko 24 metrov.

Newyorški inženir Dwight Braman je lani predložil francoski vladi načrt, po katerem naj bi se zgradili trije kanali: dva bi bila dolga po 22 km, eden pa 6 km. Tako bi Sahara pokrilo 120.000 štirijakiških kilometrov obsegajoče jezero in bi mogli največji parniki pluti iz Sredozemskega morja naravnost v srce Sahare. Izhlapovanje tolike množine vode bi vplivalo na podnebje in povzročilo večje in redne padavine; zlasti pa bi umetno jezero zvišalo višino talne vode. Vse to bi pripomoglo, da bi bilo v tamkajšnjih pokrajinah oogubne vročine in suše konec.

Podoben načrt je nedavno predložil britanski vladi inž. John Ball, vodja izmerjevalnih del v Sahari. Pri merjenju je ugotovil, da leži izvir Qattara (200 km zapadno od Kaira) 135 metrov pod morsko gladino. Ball predlaga, da se skozi višavje, ki se vleče proti Sredozemskemu morju, napravi tunel in tako astvari jezero, ki bi bilo 300 km dolgo in 120 km široko. Pri tem bi se dobila vodna sila za 150.000 konjskih moči. Spodnji Egipt

Damam za lepo jesen

prelep, modern damski plašč, sebi pa Trenchcoat plašč iz ateljeja trdke DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA

bi imel dovolj električne sile za razsvetljavo in pogon in 800.000 ha neobdelane zemlje bi se pridobilo za kmetijstvo.

Ballof načrt predvideva, da bi bil dotok vode iz Sredozemskega morja skozi tunel vedno tolik, kolikor bi ga sonce sproti zopet izsušilo, tako da ne bi bilo treba nikakih naprav za odtok.

Kakor znano, leži tudi Mrtvo morje znatno nižje nego površina svetovnega morja. Tudi zanj so že na dnevnem redu veliki načrti, po katerih naj bi se napeljala vanj Sredozemsko morje. Na ta način bi se dobila zadostna vodna sila za elektrifikacijo Palestine in izprembo tamkajšnjega puščavja v plodno zemljo.

Vsi ti načrti, dasi izvedljivi, pa vzbujajo razne pomisleke. Predvsem strokovnjaki dvomijo, da bi umetna jezera bistveno izpremenila afriško podnebje. Razen tega bi voda v umetnih jezerih vsled izhlapevanja postala vedno bolj slana in bi se v teku časa izpremenila v velike struge soli, ki bi pač bile vir za kemikalije, druge koristi pa bi svet od tega ne imel. Nekateri znanstveniki pa svare pred umetno poplavo Sahare in opozarjajo, da bi imela ohladitev teh ozemelj za posledico, da bi se mrzli pas v Evropi pomaknil znatno proti jugu.

Predsednik francoske republike Doumergue kot gost v Bruslju. Na njegovi levi (v uniformi) belgijski kralj Albert.

Smrti izročen kot žrtev X-žarkov

V vasi Legbourne na Angleškem živita v borni vojaški koči, zaostali iz vojne dobe, zakonca Smith. Revno se preživljata z neznanatno podporo iz Carnegiejevega zaklada za junake in pa s perutinarstvom. Ta bor-na kočica je prizorišče težkega plemenitega mučeništva za blagor celokupnega človeštva.

59 letni Alfred Smith je bil eden prvih operaterjev z X-žarki na Angleškem in spada med 18 mučnikov radiografije. Od teh jih živi le par; Smith sam hodi po bergljah, ker je izgubil eno nogo. Tudi obe roki sta mu že načeti in jih more komaj še za kaj rabiti; vse meso mu je vneto in vid mu hitro slabi. Časnikarju, ki ga je te dni obiskal, je izjavil: »O, saj bi moglo biti še huje! Roke Vam žal ne morem podati, ker nimam moči za to; v kratkem mi bodo odpadli prsti. Vidim le še kakor skozi meglo, ki postaja vsak teden bolj gosta. — Tedaj se nam seveda niti sanjalo ni, da se bodo X-žarki tako maščevali nad nami in smo delali v popolni negotovosti.«

Smith je prestal 18 operacij in je porabil za zdravljenje vse svoje imetje. Šele lani

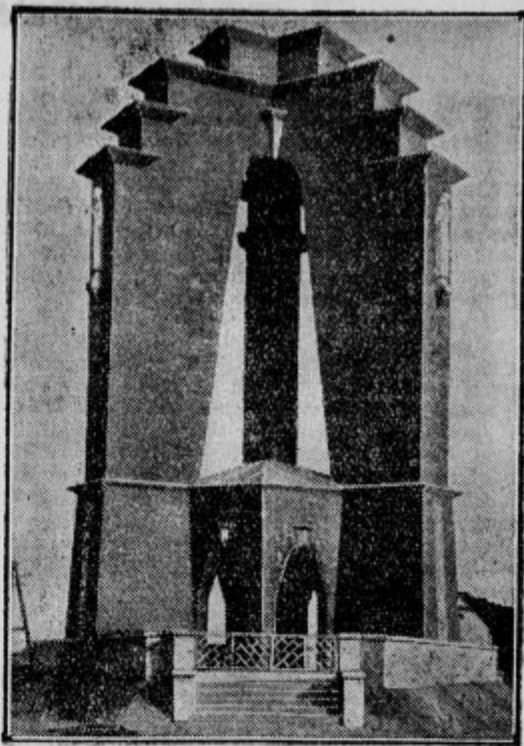
so mu omogočili prijatelji, da si je mogel v svojem rojstnem kraju kupiti majhno kočico, kjer živi sedaj s svojo ženo, ki vdano in junaško deli z njim njegovo mučeniško življenje.

Najbolje obiskana razstava

V Frankfurtu se vrši od 12. do 23. t. m. mednarodna razstava kuharske umetnosti, ki je, kakor poročajo nemški listi, tako sijajno obiskana, kakor doslej še nobena druga razstava. Na razstavi igrajo glavno vlogo stroji. Pred vsem so tu vsi mogoči sestavi hladilnih naprav in omar, ki so zlasti za gostilniške in podobne obrate največjega pomena. Nato sledijo stroji za kuhanje kave, za lupljenje sadja, sejanje moke, stepanje jajc, gnetenje testa itd. Vedno bolj se izpolnjujejo in širijo stroji za čiščenje posode in namiznega orodja. Oster boj bijeta za kuhinjo elektrika in plin; zaenkrat se zmagata enega ali drugega ravna po zgolj krajevnih razmerah in je tudi le krajevnega pomena. — Zanimivo je, da zavzema na kuharski razstavi važno mesto tudi — radio. Po velikih obratih nadomestuje vedno bolj vsako drugo glasbo.

Spomenik v vojni padlim židovskim vojakom

Na židovskem oddelku osrednjega pokopališča na Dunaju so te dni na slovesen način odkrili spomenik 400 članom dunajske židovske verske občine, ki so padli v svetovni vojni.

Spomenik treh držav v Zgornji Šleziji, ki so ga odkrili te dni v spomin padlim vojakom in obenem kot mejnik med Češkoslovaško, Poljsko in Nemčijo

kopa. Dunajski jasnovidec Fritz Lang pravi, da je vedel za Stresemannovo smrt 11 ur pred katastrofo. Po toči zvoniti ni posebna umetnost.

Rešilna misel

Precej zgodaj je. V neko pariško trgovino z orožjem vstopi mlada dama. Vidno je razburjena. Skuša govoriti mirno, toda ne uspe ji. Vedno znova se nervozno zgane. Zahteva revolver. Trgovec naj ji ga kar nabaše. Pred njenimi očmi.

Trgovec si jo z vseh strani ogleda. Najraje bi se branil, prodati ji orožje. Najbrže kaj strašnega namerava. Mogoče samomor ali celo umor. Toda potem bo šla k drugemu puškarju. Čemu ne bi igral previdnosti in tako preprečil nesrečo. In pravi: »Gotovo, milostljiva, rad, kakšnega bi pa radi? Tukaj jih imate na izbiri.«

Ni si dolgo pomišljala. S prstom je pokazala večjega. Trgovec je videl, da se popolnoma nič ne spozna na revolverje. Zato je vzel revolver in ga pričel pred njenimi očmi basati. Pazljivo je gledala. Ni pa vedela, da trgovec ni nabasal revolverja s pravimi, ampak s slepimi patronami. Vzela ga je, plačala in urno zapustila prodajalno.

Popoldne je vladalo pred Théâtre Français veliko razburjenje. Pred gledališčem je stala neka ženska in v slepi besnosti streljala na mimoidoče. Hitro je skočil k njej policist, ji iztrgal orožje in jo odpeljal na stražnico.

Dajala je popolnoma zmešane odgovore. Imela je fanta, ki jo je zapustil. In tako se je hotela maščevati nad vsem človeštvom. Radi tega si je dopoldne kupila revolver.

Kmalu so videli, da imajo opraviti z umobolno. Toda samo nekdo je vedel, kako je bila ta dan preprečena neizmerna nesreča — puškar, ki ji je dal slepe patrone

Smešnice

»Za Vaše potovanje bi Vam posebno priporočal knjižico: »Štiri tedne v Italiji.«

»Je ne morem rabiti. Imam namreč samo štirinajst dni dopusta.«

*

Vedeževalka: »V štiridesetem letu boste umrli.«

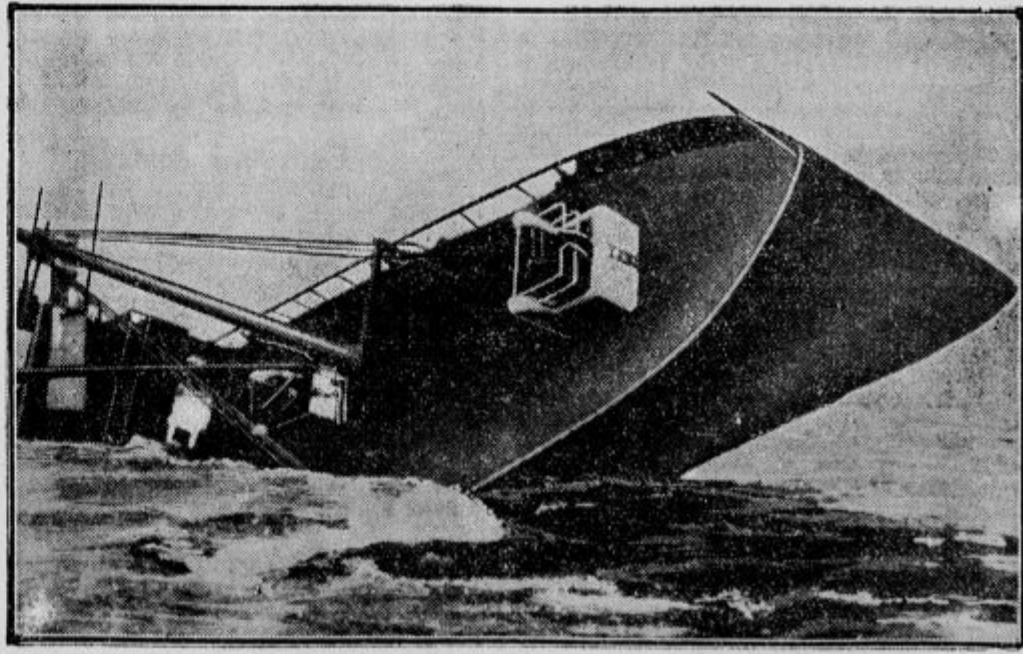
»Nič hudega.«

»Ste li morda življenja siti?«

»Ne, ampak 41 let sem že star.«

Boj za šahovsko svetovno moirstvo: (od leve na desno) dr. Aljehin, sodnik dr. Lasker in Bogoljubov.

Ponesrečeni parnik »Haakon VII.«, s katerim je utonilo do 50 ljudi

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 1:50 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor namkoi! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službodobne

Kuharica
vajena tudi dela na polju, dobi službo v župnišču. Naslov pri upravi lista pod št. 11.465.

Prodajalka
pridno, pošteno in krščansko, rabi za takojšnji nastop trgovina z mešanim blagom na deželi. Starost 28—35 let. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov v upravi pod št. 11.617.

Urarski pomočnik
samostojen delavec, se takoj sprejme. - Služba stalna. - A. Stojec, Maribor, Jurčičeva ulica 8.

Krojašk. pomočnika
sprejme takoj Ivan Oblak, krojaštvo, Dragomer-Brezovica pri Ljubljani.

Kravarja
zanesljivega, pridnega in poštenega - iščem proti dobri plači za takojšen nastop. Naslov v upravi Slovenca pod št. 11.595.

Hlapca
ki je vajen konj in poljskega dela, sprejemem takoj. Franc Jerko, Črnuče pri Ljubljani.

Trgov. vajenca
zdravega, iz poštene hiše, sprejemem takoj v trgovino z mešanim blagom. Z vsa ali delno oskrbo v hiši. - Ponudbe pod »Poštenost, glavna stvar« na upravo pod št. 11.613.

Preprosto dekle
z dežele (24—30 let), vajeno reda in snage, Marijino družbenico, sprejemem takoj. Ker je žena učiteljice, mora znati kuhati. Oskrbi je tudi 1½ letnega otroka. Živine, polja ni. Plača 200 Din. - Ivan Lebič, učitelj, Prevalje.

Tipograf
z nekajletno prakso, sposoben za tehnično vodstvo manjše tiskarne. - Možnost priučenja na stavni stroj »Intertype«. Plača po dogovoru. Nastop službe s 1. ali 15. novembrom. - Misijonska tiskarna, Domžale.

Mizarje
vajene forniranja, sprejme fa. »Javor«, Logatec.

Kontoristinja-začetnica
sprejme veletrgovina v Ljubljani. - Reflektantinja z lepo pisavo in zmogljive perfektno nemščino v pisavi in govoru imajo prednost. Pismene ponudbe na upravo pod »Stalna služba« št. 11.606.

Službe iščejo

Gospodična
išče mesta pri boljši družini, najraje k otrokom, a pomagala bi tudi pri hišnih opravkih. - Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju.

Zasluzek

Zasluzek
dnevno 100—200 Din si lahko pridobi vsak, kateri ima par ur na dan časa, za delo v svojem kraju, bodisi v mestu ali na deželi. Zastopstvo se izroči v vseh slovenskih krajih samo zanesljivim in v svojem kraju poznanim ljudem, moškim kakor ženskam. Interesenti naj pošljejo svoj naslov v Maribor: L. Mažir, Maribor. Ob železnici 4-II.

Pouk

Šoferska šola
L. obl. konc. Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugosavto). - Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Šoferska šola
oblastveno koncesijonirana L. Gaberščik, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova cesta 52. Praktični in teoretični pouk na podlagi najmodernejših pripomočkov. Praktične vožnje z zaprtim in odprtim avtomobilom. Tečaji permanentni. - Poučujem tudi privatno.

Moderna šola novih jezikov

francoščina - angleščina - italijansko - nemščina - rusščina

Otroški vrtec
(poučevanje nemščine) - Gosposvetska 16, pritličje. Vpisovanje 6—8 zvečer.

Francoščino
in nemščino začetnike - tudi italijansko in angleščino poučuje gospodična. Dunajska c. 31-II.

Stanovanja

Meblirano sobo
s posebnim vhom od oddam takoj dvema osebam. Cena 180 Din za osebo. - Vprašati: Rožna dolina, cesta III, št. 32.

Oddam dve sobi
z elektriko solidnima gospodoma s 1. novembrom. Jurčičev trg 2-I, levo. - Ogleda se od 12—2.

Sobico
oddam takoj ali s 1. novembrom gospodu ali gospodični, ki je ves dan odsotna. Elizabeta Škraba, Bežigrad, trgovina.

Soba
opremljena s hrano ali brez, se odda v sredini mesta. - Naslov v upravi pod št. 11.604.

Vnajem

Lepo, suho skladišče
v pritličju, primerno tudi za avto garažo ali delavnico, se takoj odda. Kije, pove uprava lista pod št. 11.633. - Poleg je na razpolago tudi velika soba.

Kupimo

20% kronske bone
kupi Pučka štedionia i založni zavod d. d., Osijek, Desetičina ul. 27.

ZELOD

kupi
FRAN POGAČNIK
Ljubljana, Dunajska c. 36.

Seme

divjega kostanja, želoda, akacije, jesena, javorja, buke, jelove storže in gobke kupuje Fructus, Ljubljana, Krekov trg 10.

Hrastove hlode
in hrastove plohe od 55 milimetrov debele naprej kupuje stalno J. Pogačnik, lesna industrija Škofja Loka (ob kolodvoru).

Hlode
hrastove in lipove kupuje v vsaki množini parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana.

ZELOD

vagonske dobave
SUHE GOBE
kupi po najvišjih cenah
V. H. Rohrmann
LJUBLJANA
Sv. Petra nasip 27.

Prodamo

Puhasto perje
kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. - Potem čist belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg po 300 Din. - L. Brozović, Zagreb, Ilica 82.

Proda se
60 komadov lanskich modelov otroških vozičkov in dvokoles pocen. Tribuna F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Suhe orehe
in smrekove storže, prodam. Ponudbe z navedbo cene inser. oddel. »Slovenca« pod št. 11.566.

Pletilna stroja
dobro ohranjena, št. 8-80 in 10-36 prodam. Kupec dobi stalno delo, na željo se tudi lahko nauči pletiti. Dopise na upravo lista pod »Pletilni stroj št. 11.450«.

Strojno pletilstvo
je edino ugodna prilika za takojšnje doseg do brega zaslužka in lastnega podjetja brez posebnih stroškov in zamude časa. Učene tečaje se nastopi lahko vsak dan. Najboljši pletilni stroji »Walter« vedno v veliki izbiri na zalogi. - F. KOS, Ljubljana, Židovska ulica 5.

Prodaja premoga
in drv. Dostava na dom. Fran Jezeršek, Vodmat-Moste.

Ladijska tla
30 mm naprodaj. - Franc Pust, Strelška ulica.

Proda se 1 dinamo
20 PH istosmerni tok, 220 Volt ter več motorjev. - Naslov v upravi lista pod št. 11.630.

Mlekarna
dobro vpeljana, se zaradi prezaposlenosti z vsem inventarjem in zalogo vred prodaja. Dopisi pod Mlekarna na upravo lista pod št. 11.592.

Obrt

Dežne plašče
priporoča po konkurenčnih cenah Martin Jančigaj, Ljubljana, Tavčarjeva (Sodna) 1.

Sode in kadi
vseh velikosti ima vedno na zalogi Fran Repič, sodar, Ljubljana, Trnovo. Popravila se sprejemaio.

Žaganje drv
najceneje Uran Franco, Vilharjeva c. Tel. 28-20.

Mi slikamo vsel
Slike poobličja (Porträtbilder), razglednice, slike takoj izgotovljene, industrijske in športne slike. Novo vpeljan fotoatelj z najmodernejšimi aparati. - Fotomeyer, Maribor, Gosposka 39.

Auto-hladilnike
blatnike in drugo - popravi strokovno, hitro in ceno Gustav Puc, kleparstvo, Ljubljana, naspr. tobačne tovarne.

Modistinja
Anica Puhek, Šelenburgova 6-I nudi najcenejše in najlepše damske klobuke že od 60 Din naprej. Preoblikovanje 28 Din.

Železnato vino

lekarne Dr. G. PICCOLI-ja v LJUBLJANI krepiča oslabele, malokrvne odrasle in otroke

Priloga vsakršna REZILA IN NOŽE
Galanterija in modna trgovina
GO BALOH MARIBOR
Vetrinjska ulica 18

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri
A. & M. Zorman
Stari trg 32, Ljubljana.

Razno

Pljuča!
Pljučne bolezni ozdravi dr. Pečnik, pljučni zavod (Privat-Lungenheilstalt) Sečovo, železniška postaja Rogaska Slatina.

Vozni red na avtobus progi

Ljubljana - Domžale - Blagovica - Vransko, se od 15. okt. 1929 spremeni v toliko, da odhaja opoldanski voz iz Ljubljane že ob 11.45 in ne več ob 12, popoldanski pa ob 16.15, mesto ob 16. - Avtopodjetje Adamčič & Komp.

Inserati v »Slovencu«

imajo največji uspeh.

Izjava

Podpisani HINKO SAX, trgovec v Mariboru, sem reproduciral neuporabno razglednico, ki so izšle v zalogi tvrdke F. M. NOVAK MARIBOR, Gosposka ulica.

Zahvaljujem se tvrdki F. M. NOVAK, da je odstopila od uve denega postopanja.

Maribor, dne 14. oktobra 1929.

HINKO SAX.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša srčno ljubljen, dobra mati in stara mati, gospa

Josipina Jahn roj. Müller

vdova ofic. Finančne prokurature

v torek dne 15. oktobra ob 6 zjutraj, v 89. letu starosti, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 17. oktobra ob 3 popoldne iz hiše žalosti, Vidovdanska cesta št. 20, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1929.

Zalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

PROSTOVOLJNO GASILNO in REŠEVALNO DRUŠTVO V MARIBORU naznanja žalostno vest, da je preminul njih dolgoletni in izredno požrtvovalni član, gospod

Franc Šalkovič

gasil. mojster III. voda, režilec in posestnik zasluž. gasil. križa.

Pogreb dragega tovariša se bo vršil v četrtek dne 17. okt. 1929 ob 1/2 17 na mestnem pokopališču v Pobrežju. Pokojnika ohranimo v častnem spominu.

Maribor, dne 15. oktobra 1929.

Načelnik: I. VOLLER.

Po dolgi, težki boleti je zapustil v petek 11. oktobra ob pol osmih zjutraj dolino solz ter se preselil v lepše življenje naš iskrenoljubljani oče, soprog, sin, tast, brat in svak, gospod

JOSIP ROBEK

posest. v Kladju, bivši dolgolet. župan občine Blanca, načelnik kraj. šol. odbora Blanca, gerent kraj. šol. odbora Sv. Anton itd.

Blagega pokojnika smo spremlili iz hiše žalosti v nedeljo dne 13. oktobra na pokopališče k Sv. Kancianu.

Iskreno se zahvaljujemo tem potom za mnogostevilno udeležbo pri pogrebu in vsem, ki ste nas tolažili v teh bridkih urah; za vso ljubeznivost in požrtvovalnost, zlasti našim dragim sosedom ter vsem, ki ste prihiteli od blizu in daleč, da na zadnji poti izkažete čast našemu dragemu blagopokojniku! Posebna zahvala č. g. župniku Tratniku iz Rajhenburga, ki je vodil spoved ter za v srce segajoče besede, ki jih je izpregovoril. Enako g. županu in bivšemu narod. poslancu Skobernetu za krasen poslovlilni govor ob krsti pokojnika. Dalje g. upravitelju blanske šole Bregantu za udeležbo s šolsko mladino pri pogrebu. Vsem darovalcem krasnega cvetja. - Bog plačaj!

Blanca, dne 15. oktobra 1929.

Globoko žalujoči ostali.

Globoko potrtem srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš srčno ljubljeni soprog, dobri oče, gospod

LOVRENC ŠKOFIC

poštni poduradnik v pokoju

danes, po dolgotrajnem trpljenju, previden s sv. zakramenti za umirajočega, mirno v Gospodu zaspal. Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v sredo dne 16. oktobra ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Zalokarjeva ulica št. 12, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 15. oktobra 1929.

Žalujoča rodbina ŠKOFIC in ostalo sorodstvo.

Brez posebnega obvestila. Pogrebni zavod L. Gajšek, Vodmat.

Maurice Renard:

Sinja nevarnost

Potem hite vsi k potoku in se napotijo ob toku navzgor. Kmalu pridejo do skaljene vode, ki jo je povzročil predmet, ki je prižvižgal iz višine.

Ko se je voda zopet učistila, ugledajo možje na dnu potoka v blatu človeški obraz, ki jim s praznimi očesnimi duplinami strmi nasproti. Vsi trije skočijo v grozi korak nazaj. Šofer pri tem pade, toda vstane, kakor bi ga kača picila in pokaže v grmu, v katerega je pri padcu sedel — krvavo človeško nogo brez kože...

»Ampak... ampak,« jeclja zdravnik, »to je toril strokovnjak, eden, ki stvar razume... Udje so izborni preparirani. Hui! Kaj pa zopet to?«

Tik ob njem pade na tla skrbno odsekan prst, četrti z roke.

»Pozor!« zavpije šofer. »Že zopet trči nekaj!« Hipoma so možje stali v strašni toči črev, nog, rok, kratko cel mrlič je padel nanje, razsekan in razrezan v nebrojne kose. Vsak ud je bil imenitno prepariran kakor po roki spretnega anatoma.

»Ali moreš potrditi, kar si pravkar rekel?« vpraša ves bled Le Tellier. »Ali je vse to res bilo secirano?«

»Seveda,« potrdi doktor. »Glej postavim to glavo, ali, še bolje, tole spodnjo laket! Secirana je... morda celo še, ko je bil njen lastnik — živ!«

Le Tellier se opoteče.

Groza je napolnila srca vsch treh. Kdo je neki

bil nesrečni mrtvec? Preiščejo glavo in ugotove, da umorjeni ni bil njihov sorodnik.

Zvezdoslovec premeri nebo s strašnim pogledom. »Mari so se spravili tja gori pod nebo,« pravi počasi in s povdarmom, »kamor ne sežejo naše roke, zavrženci, ki kdo ve zakaj delajo zločinske poizkuse z ljudmi!«

Možje gredo dalje raziskavat pokrajino. Vsak najde kako stvar. Le Tellier najde čudno razklane drevesne veje, olupljene in zrezane v lamele kakor jih bil imel v roki rastlinslovec.

Monbardeau najde kosti vola raztresene po mahovju in šofer strese z drevesa volovsko tegno.

»Ljubi Jean,« pravi Monbardeau, ko pridejo zopet skupaj, »stvar je takšna, da tiči visoko nad nami nekje brezdušen biolog in se peča s primerjajočo anatomijo.«

Sam se ustraši lastnih besed in za hip pomolči.

»Če je ta biolog onivaig,« nadaljuje po kratkem molku, »potem mu mora zadnje čase človeškega materiala že precej primanjkovati. Saj komaj najdeš kje živo dušo v okolici!«

»Toda zakaj te stvari ne padajo z lise?«

»Ah, kaj, splav se da poljubno premikati v zraku!«

»Kdo ve?«

Doktor Monbardeau je, ko so prišli domov, doglal, da je kri na njegovi roki kri — nekakšnega pol človeškega in pol živalskega bitja, nečesa podobnega, kakor so bili v starovekovnem mitu centavri, satiri in sirene...

— Tekom naslednjega tedna so ponoči zelo pogosto žvižgali iz zraka na zemljo deli teles in vrtali vanjo luknje. Bili so vmes tudi različni kameni, ki so kazali sledi kemične preiskave, čudno razrezane rast-

line, tiči, ribe, sesavci, vse to razdejano po učeni roki. Padali so na zemljo tudi številni mrlič, katerih obraze

III. Vaba.

V izredno rahlem spancu, kakršnega je nesrečni

Le Tellier že dlje časa imel, začuti roko, ki se ga je dotaknila in skoči pokoncu.

V jasnem blesku jutra stoji ob postelji gospa Arquedouve-ova. Vse v gradu spi. Le ura na steni tiktaka. Ura je štiri zjutraj.

»Jean — tu so zopet!«

»So« pomeni novpate.

Le Tellier vrže nase haljo in vpraša slepo stari-

co:

»Ali jih čuješ?«

»Brnenje čujem, da. Že četrte ure brni v zraku. Nisem si bila čisto na jasnem, ali so ali niso. Pa so. Sedaj vem.«

»Četrte ure? Kaj pa počno, za vraga in kje so?«

»Sprva, mislim, so leteli okrog gradu. Sedaj so pa nekje za gradom in se ne ganejo.«

»Pojdiva v galerijo. Od tam boš nemara kaj videl. Toda pazi, da ne zbudiš med potom Lucije. Saj veš, najmanjše razburjenje ji bo zopet prineslo bolezen.«

Po prstih gresta v galerijo.

Tam začuje brnenje tudi Le Tellier. Previdno pogleda skozi okno. Starica pridruže sapo, pričakuje prve njegove besede...

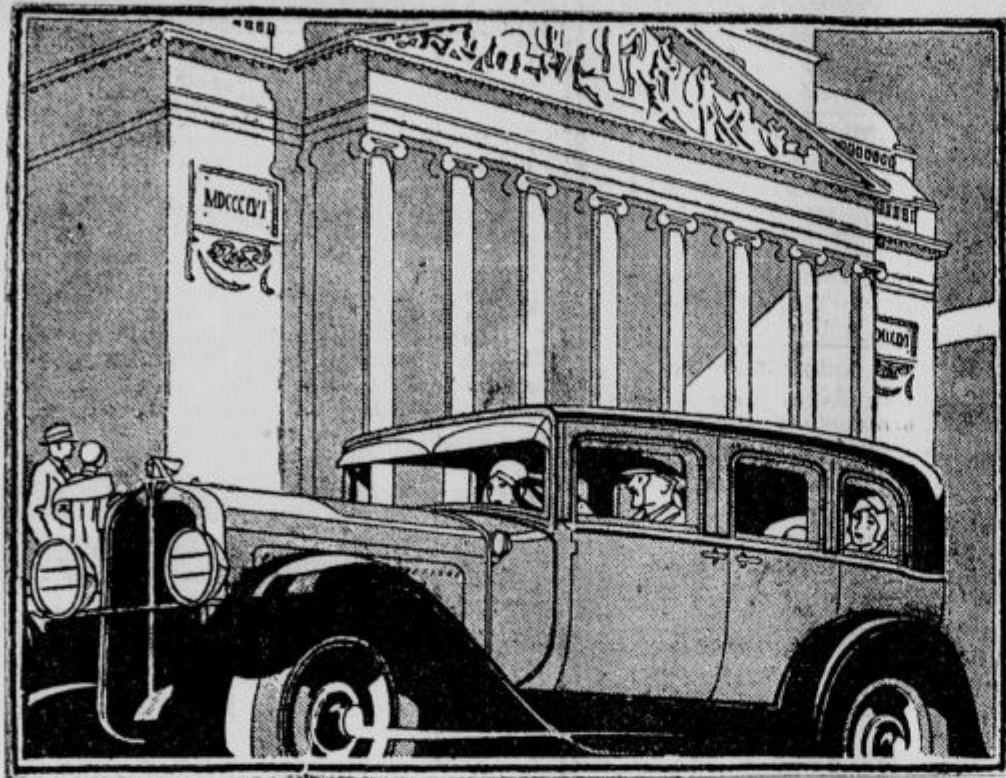
»Kaj pa je, Jean? Moj Bog! Ali nisi poskočil?«

»Od veselja, mati,« odvrne zvezdoslovec. »Maksim... misli si, Maksim je tukaj! Ušel je... o!... Maksim, dete! Že grem, že grem!«

»Toda Jean, ali je Maksim sam?«

»Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 25 zvezek: Haggard, H. C. CESARJA MONTEZUMA, 28 Din, vez. 42 Din. - 27. zvezek: Haggard, KLEOPATRA, 28 Din, vez. 42 Din. - 28. zvezek: Haggard, OTROCI SOLNCA, 24 Din, vez. 32 Din. - 29. zvezek: Haggard, NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din. - 30. zvezek: Doyle, ZGUBLJENI SVET (The Lost World), Roman (s slikami), 24 Din, vez. 32 Din.

ČEPRAV SO MU ŠELE TRI LETA, je Pontiac že med najbolj priljubljenimi vozovi na svetu

Pred štirimi leti avtomobilistom še neznano ime: danes je Pontiac eden izmed najpopularnejših avtov na svetu. Zgodovina avtomobilizma, ki se vendar ponša z obilico nenavadnih pripetljivajev, ne pozna drugega primera za toli nenaden porast popularnosti.

Temu vozu ni bilo treba, potem ko je prišel na trg, prestat dobo »eksperimentiranja«, ker se je moral podvreči najstrožjim preizkušnjam na preizkuševalnem terenu družbe General Motors. Tam je Pontiacov motor tekel sto tisoče kilometrov

pod nadzorstvom največjih svetovnih inženjerjev. Zdaj so ta novi voz še nadalje izpopolnili v mehaničnem pogledu, pa tudi glede na vnanjost. Novi Pontiacov radiator je postal v avtomobilizmu moda, ki so se je takoj okienili tudi drugi tvorničarji. Prostorne in elegantne Fisherjeve karoserije in bleščeče barve Duco podeljujejo Pontiacu značaj razkošja, ki mika kupce prav tako, kakor hitrost in nagli pogon.

Kadar kupujete avtomobil, si na vsak način oglejte Pontiac — napravite v njem poskusno vožnjo.

Oakland-Pontiac

CHEVROLET — PONTIAC — OLDSMOBILE — OAKLAND — MARQUETTE — BUICK — VAUXHALL
LA SALLE — CADILLAC — CHEVROLET TOVORNI AVTOMOBILI — G. M. C. TOVORNI AVTOMOBILI
FISHERJEVE KAROSERIJE

PROIZVODI GENERAL MOTORS

ZAHVALA

Ker nam ni mogoče za vse neštete dokaze iskrenega sočutja, obilno darovanega krasnega cvetja in vencev povodom smrti naše nezgledne soproge, matere, tašče, stare matere, sestre in tete, gospe

Katarine Sutter roj. Baumann

vsakemu posebej se zahvaliti, naj nam bo dovoljeno tem potom izreči prečastiti duhovščini, zastopni oblasti, pevskemu društvu, gasilnemu društvu, dragim someščanom in vsem prebivalcem Konjice in okolice, ki so spremenili plemenito pokojnico na njeni zadnji poti našo najiskrenejšo zahvalo.

Konjice, dne 15. oktobra 1929.

Rodbine: Sutter, Baumann in Omerzu.

PUH - PERJE R MIKLAUC LJUBLJANA

najboljših svetovnih znamk v velikih izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od priprostega do najtinejšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pneumatika. Ceniki franco. Prodaja na obroke. »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Opozorilo kupcem!

Po dolgoletnih intenzivnih naporih in raziskovanjih in na podlagi tisočih izkušenj in poskusov je nastal ALFA-BRZOPARILNIK. Vsakoletna prodaja po okoli 60.000 komadov je najboljši dokaz njegove izbornosti in priljubljenosti, vsak od teh kotlov pa je označen z ALFA - ZNAMKO (belo-rdeče barve).

Uspeh pa je izzval potvorbe, na koje bi se pa mi ne ozirali, ko bi ne bili dognali mnogo slučajev, kjer so se take potvorbe ponujale in prodajale kot ALFA - BRZOPARILNIKI — da še celo v slučajih, ko je stranka izrečno zahtevala ALFA - BRZOPARILNIK. Opozorjamo vsled tega vse interese v njihovem lastnem interesu, da nosijo vsi izvirni ALFA - BRZOPARILNIKI zgoraj vpo-dobljeni, zakonito zavarovani znak in da kotli brez te znamke niso ALFA - BRZOPARILNIKI in naj jih odklanjajo.

Prosimo vse naše prijatelje in odjemalce, da pazijo na varstveno znamko, ki je izrazito jamstvo za prvovrstno kakovost in da nam prijazno naznanijo vse one slučaje, kjer so se drugi brzoparilniki ponujali pod imenom ALFA - BRZOPARILNIKA.

Velespoštovanjem

ALFA D. D.

separatorji in stroji za mlekarstvo — ZAGREB, Zvonimirova 2.

Opozorilo trgovcem!

Prejeli smo več pritožb zaradi slabe kakovosti ALFA - BRZOPARILNIKOV. Te pritožbe smo preiskali in dognali, da se v nobenem teh slučajev ne tiče našega ALFA - BRZOPARILNIKA, marveč raznih potvorb, ki so bile prodane pod imenom »ALFA«.

Opozorjamo vsled tega vse trgovce, da so vsi originalni ALFA - BRZOPARILNIKI zaznamovani s to-le znamko (barve belo-rdeče)

in da je ta znamka zakonito zavarovana. Brzoparilniki, ki niso zaznamovani s to znamko, niso ALFA - BRZOPARILNIKI in se ne smejo radi tega niti ponujati niti prodajati kot ALFA - BRZOPARILNIKI. V vseh slučajih, kjer se bo kaj takega dogodilo in se bo naročnik prevaril, bomo zahtevali zaščito zakona.

Velespoštovanjem

ALFA D. D.

separatorji in stroji za mlekarstvo — ZAGREB, Zvonimirova 2.

POTNIK špirituoze stroke

za Slovenijo — mariborsko oblast — se sprejme takoj. Prednost imajo že uvedeno moči. — Ponudbe je nasloviti v CELJE na POŠTNI PREDAL števil. 37.

Brez posebnega naznanila

KOREN JAKOB, pekovski mojster in hišni posestnik, javlja v svojem kakor v imenu svoje soproge MARIJE vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da se je njih edina hčerka

Ljudmilica Koren

danes 14. oktobra 1929 ob 17 za vedno preselila med nebeske krilatce. — Pogreb naše ljubljenske se bo vršil iz hiše žalosti, Koroška cesta 47, dne 16. oktobra 1929 ob 14 na mestno pokopališče v Pobrežju. — Sv. maša bo darovana dne 17. okt. ob 7 zjutraj v stolni in mestni župni cerkvi v Mariboru.

Maribor, Rečica, Rogaska Slatina, dne 15. oktobra 1929.

»Sam, čisto sam. Sredi vrta na travi sedi. Jaz grem k njemu. Zdi se mi, da mu je treba pomagati...«

»Pojdi, hitro pojdi!«

Starica steče oznanjat po gradu veselo novico.

Medtem že kriči Le Tellier med grajskimi vratmi:

»Zakaj ne prideš notri, Maksim? Zakaj nisi klical?«

Ko Maksim ugleda očeta, jame kazati z rokami,

naj ne hodi blizu. »Za božjo voljo, ostanite v hiši!

Nihče naj ne hodi sem!« vpije.

Le Tellier obstane. Ni ga strah onivajgov, nego ooji se za sina.

Maksim stoji na trati. Žalosten je, tako žalosten...

Shuškan, raztrgan, umazan... Gleda kakor blaznik...

Nanj sveti jutranja zarja.

»Blazen je,« misli Le Tellier.

»Da, da razumem!« skuša mirno govoriti oče.

»Saj ne bom prišel tja. Toda pridi ti k nam pod streho. Čakamo te!«

Maksim kaže obupanje. Velike solze mu polijejo lici.

»Papa, ne morem.«

»Toda, ljubi sin, zavedi se vendar... Ali si videl sestro... tam, kjer si bil sam... In Henrija... in Fabijeno, Roberta?«

»Samo Roberta sem videl. Pa kako, moj Bog!«

Grad je tedaj živel. Vse je prišlo doli in stoji pred vratmi, kakor pač se je kdo v naglici brž opravil,

skočivši s postelje.

Krčevito vpije Maksim:

»Ne pridite sem! Stojte, sicer odneso tudi vas! Na vas preže! Ali ne čujete brnenja?«

»Toda, saj ne vidimo ničesar,« trdi Le Tellier.

»Ali so v gozdu, Maksim?«

»Tega vi ne morete razumeti, toda ubogajte me. Ni časa za razpravljanje... Ubogajte! Ničesar ni videti, toda oni me trdno drže. Jaz sem samo vaba, trnek... da bi dobili zopet kaj ljudi... ko že nekaj časa sem ne ulove nobenega človeka več... Če me ljubite, pazite, naj vlečejo nazaj samo mene!«

Grožen krik pretrga Maksimovo govorjenje. Gospa Le Tellier plane kakor blazna v grad nazaj. Dekle hite, vse prestrašene za njo. Znotraj vpije venomer:

»O, zopet ga bodo odpeljali, zopet odpeljali!«

Doktor Monbardeau se zave. Pregovori hlapce, celo krdelo, naj se primejo in v sklenjeni gruči pohite rešiti Maksima. Toda, ko pride gruča napol pota k Maksimu, zgrabi tega neka nevidna sila, ga dvigne v zrak in trešči kakih dvajset metrov daleč od ljudi, na rob gozdiča. Brnenje postane nekam ostrejšje, hlapci se vrnejo.

»Kaj sedaj?« toži jokavo Le Tellier. »Kaj storiti?«

»Bog,« odvrne Maksim, poizkusimo jih zadržavati kolikor mogoče dolgo. Tam zgoraj je obupno! Bog, kakšne muke!«

Tu pa zakriči Le Tellier:

»Kdo je tam? Kdo tam?... Nekaj se v grmu giblje, videl sem čisto razločno!... Ha!«

Plamen plane izmed vej, strašen pok pretrese ozračje, težko se zgrudi na tla Maksim.

Njegova mati stopi iz oblaka dima s puško v roki.

»Sedaj ga ne bodo več mučili! Ne bo več trpel! Meni je ljubše tako! Ljubše mi je!«

Brnenje onivajgov se jame oddaljevati.

Gospa Arquedoueva izjavi, da so onivajgi odleteli. Vse pohiti k Maksimu. Doktor ugleda prestrašen veliko rano od krogle na glavi. Mrtev?

Ne, Maksim kakor po čudežu ni bil mrtev.

»Kaj? Živi?« Gospa Le Tellier stopi bližje. »Maksim še živi?« Presrečna mati se smeje na ves glas,

poljublja bledo sinovo lice. Lasje se ji razpuste in pokrijejo obraz sina.

Rdeči zvezek.

Le Tellierjeva gospa je ustrelila sina s staro puško, skoro nerabnim smodnikom in nabojem in krogla je Maksimu obšla v kosti za ušesom. Že zvečer so vsi vedeli, da bo ozdravel. Bil je potem še več dni v nezavesti, sploh pa je zdravnik strogo prepovedal mučiti bolnika, če bi se prebudil, z vprašanji po onivajjih in po črni lisi.

Torej kljub vrnitvi Maksima od onivajgov reševanje zagonetke še ni napredovalo.

V ostalem pa nebo ni ponehalo deževati oskrunjenih človeških udov. Posebno v onih težkih, vročih avgustovskih nočeh je rado žvižgalo po zraku tja v močvaro...

Zgodaj zjutraj sta Le Tellier in Monbardeau zapuščala grad. Vsako jutro sta preiskala vso okolico in srce se jima je stiskalo pri tem poslu. Doktor je pri nekaterih mrtvečih ugotovil, da so umrli vsled zadušenja in pomanjkanja kisika ali pa vsled čudnega mučenja. Očividno je skrivnostni zločinec v zraku delal poizkuse na živih ljudeh, vse vrste znanstvenih poizkusov. Ko sta možaka ugotovila, da nobeno truplo ni od Marije Terezije, Suzane, Roberta, Henrika ali njegove žene, sta mrličke pokopala. Kmalu so tudi drugi ljudje opazili čudno točo in so začeli iskati mrličke, ali ni morebiti znanec med njimi.